

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

Szociális és gyermekvédelmi évkönyv

2009.

A szociális és gyermekvédelmi évkönyvet a Képviselőtestület .../2010./XI.ÖK/.../ sz. határozatával elfogadta.

Budapest, 2010.

Molnár Gyula
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

I. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	3
<i>I. 1. Pénzbeli és természetben nyújtott ellátások áttekintése</i>	<i>3</i>
<i>I. 2. Pénzbeli és természetben nyújtott ellátások értékelése.....</i>	<i>4</i>
II. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások.....	8
<i>II. 1. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások áttekintése</i>	<i>8</i>
<i>II. 2. A kötelező szociális alapszolgáltatások értékelése.....</i>	<i>10</i>
<i>II. 3. Kötelező szakosított ellátások értékelése.....</i>	<i>27</i>
<i>II. 4. Vállalt alapszolgáltatási feladatok értékelése.....</i>	<i>29</i>
<i>II. 5. Vállalt szakosított ellátási feladat</i>	<i>30</i>
III. Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatainak értékelése	31
<i>III. 1. Kötelező gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó alapellátások</i>	<i>31</i>
<i>III. 2. Vállalt személyes gondoskodást nyújtó ellátási feladatok</i>	<i>40</i>
IV. Hatósági feladatok, intézkedések bemutatása	41
<i>IV. 1. A Jegyzői Elsőfokú Gyámhatóság feladatok bemutatása.....</i>	<i>41</i>
<i>IV. 2. A Gyámhivatal-intézkedéseinek bemutatása</i>	<i>43</i>
<i>IV. 3. Egyéb hatósági feladatok</i>	<i>47</i>
V. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása	48
VI. Újbuda demográfiai mutatói	52
VII. Összefoglalás.....	53

I. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

I. 1. Pénzbeli és természetben nyújtott ellátások áttekintése

A 2009. évben a pénzbeli és természetben nyújtott támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), valamint a rászorult személyek támogatásáról szóló 4/2009./II.24./ XI.ÖK számú rendelet (a továbbiakban: Rendelet) előírásai alapján történt.

1. táblázat A pénzbeli és természetben nyújtott támogatások rendszere

TÁMOGATÁS	Törvényben szabályozott	Önkormányzati rendeletben szabályozott	Kötelező	Vállalt
1) idős korúak járadéka	■		■	
2) aktív korúak ellátása	■	■	■	
3) lakásfenntartási támogatás alanyi jogcímen	■	■	■	
4) lakásfenntartási támogatás normatív jogcímen	■	■	■	
5) helyi lakásfenntartási támogatás	■	■	■	■
6) ápolási díj normatív jogcímen	■		■	
7) újbudai ápolási díj	■	■	■	■
8) köztemetés	■	■	■	
9) közgyógyellátás alanyi és normatív jogcímen	■		■	
10) közgyógyellátás – helyi megállapítás	■	■		■
11) rendszeres gyógyszer támogatás		■		■
12) idős korúak gyógyszer támogatása		■		■
13) adósságcsökkentési támogatás	■	■	■	■
14) átmeneti segély	■	■	■	■
15) temetési segély	■	■		
16) születési és életkezdési támogatás		■		■
17) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	■		■	
18) gyermekétkeztetési támogatás		■		■
19) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	■		■	
20) tanévközdési támogatás		■		■
21) rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	■	■	■	
22) óvodáztatási támogatás	■		■	

1. 2. Pénzbeli és természetben nyújtott ellátások értékelése

1) Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorúak részére nyújtott rendszeres támogatás. A támogatás a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy részére állapítható meg. A támogatásban a 2009. évben 24 fő részesült, 8 409 E Ft összegben.

2) Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére biztosított támogatás. A támogatásban részesítettek átlagos száma 2009-ben 484 fő volt, akik részére 134 367 E Ft került folyósításra.

3) Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A Szt. az alanyi jogú – az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő – és a jövedelme alapján normatív lakásfenntartási támogatásra jogosultak körét szabályozza. A törvényi szabályozáson túl a Rendeletben meghatározott feltételek szerint, lehetőséget biztosít helyi lakásfenntartási támogatás megállapítására is, a lakásban életvitelszerűen lakó bérlő, tulajdonos, özvegyi jogon haszonélvező és albérlő részére. A 2009. évben a törvényi szabályozás alapján 527 fő (család) összesen 22 424 E Ft összegben, a Rendelet alapján pedig 942 fő (család) összesen 100 304 E Ft összegben részesült a támogatásból.

4) Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. A törvényi szabályozás alapján a támogatás a súlyosan fogyatékos, vagy a 18 év alatti tartósan beteg személy ápolását végző hozzátartozó részére állapítható meg. A hatályos önkormányzati rendelet lehetőséget biztosít arra, hogy a támogatás abban az esetben is megállapítható legyen, ha az ápoló személy 18. életévét betöltött tartósan beteg. A támogatásban az Szt. alapján átlagosan 240 fő részesült 88 049 E Ft összegben, a rendelet alapján pedig 305 fő 83 294 E Ft összegben.

5) Köztemetés

A települési önkormányzat polgármesterének kötelessége – önkormányzati hatáskörben – az illetékességi területén elhunyt személy közkölségen történő eltemettetése, amennyiben nincs vagy nem lelhető fel a temettetésre köteles hozzátartozó, vagy a hozzátartozó a temettetésről nem gondoskodik. 2009-ben 82 köztemetés történt, mely Önkormányzatunk részére 6 975 E Ft kiadást jelentett.

6) Közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. Az Szt. az egészségi állapothoz kötődő alanyi jogú és a jövedelemhez kötődő normatív közgyógyellátás feltételeit szabályozza. Lehetőséget biztosít azonban arra is, hogy az a szociálisan rászorult személy is részesülhessen a hozzájárulásban, akinek esetében az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. A törvényi szabályozás alapján, mely az Önkormányzatnak kiadást nem jelent 1 128 db közgyógyellátási igazolvány

került kiállításra. A Rendelet alapján kiállított igazolványok száma 1 258 db, melynek térítési díja az Önkormányzat költségvetését 31 440 E Ft-tal terhelte meg.

7) Adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő támogatás. 2009-ben 48 fő (család) részesült a támogatásban, összesen 5 611 E Ft összegben.

8) Átmeneti segély, gyógyszer-támogatás

Az átmeneti segély a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére, az Önkormányzat rendeletében foglaltak alapján nyújtott támogatás. A rendelet alapján ebbe a segély körbe tartozik az átmeneti segély, a rendszeres gyógyszer-támogatás és az időskorúak gyógyszer-támogatása, mely hozzávetőlegesen 11 000 fő, hetvenötödik életévét betöltött kerületi lakost érintett. 2009-ben 46 271 esetben került sor átmeneti segély megállapítására, mely 212 870 E Ft kiadást jelentett.

9) Temetési segély

A temetési segély annak a személynek állapítható meg, aki az elhunytat eltemettette, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családjáé létfenntartását veszélyezteti. Ez a támogatás 325 esetben került megállapításra, összesen 10 902 E Ft összegben.

10) Születési és életkezdési támogatás

A támogatásra a gyermek születésekor az Önkormányzat közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező, a gyermeket saját háztartásában nevelő szociálisan rászorult szülő vagy törvényes képviselő jogosult. A támogatás megállapítására 2009-ben 1 664 alkalommal került sor, 144 119 E Ft összegben.

11) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetési normatíva kedvezményére, tankönyvtámogatásra illetve az évente két alkalommal folyósított gyermekenként 5 800 Ft összegű pénzbeli támogatásra.

A 2009. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre akkor vált jogosulttá a gyermek, ha az őt gondozó családban az egy főre jutó jövedelem havi összege nem haladta meg a nyugdíjminimum 130%-át (2009. évben 37 050 Ft), gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy tartós beteg, fogyatékos gyermeket nevelő szülő/család, illetve nagykorú gyermek esetében pedig a nyugdíjminimum 140 %-át (2009. évben 39 900 Ft).

2009. évben 606 családban összesen 1 235 gyermek részére került megállapításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

A támogatás megállapítása iránti kérelmek közül hét került elutasításra. Elutasítás általában, a jogszabályban meghatározott jövedelemhatár túllépése miatt történt. A kisszámú elutasítás oka, hogy e támogatás típusát általában a leghátrányosabb szociális helyzetben lévő családok igénylik.

A helyi rendelet szerint gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a kerületi lakóhellyel rendelkező három vagy több gyermekes családban nevelkedő gyermek törvényes képviselője részére, karácsonyi támogatás címen, december hónapban egyszeri támogatás folyósítására került sor. 2009-ben 1 491 család, illetve 3 820 gyermek részére, gyermekenként 5 E Ft mértékű támogatás folyósítására került sor, 19 100 E Ft összegben.

2. táblázat A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény kérelmezőire vonatkozó adatok

Kor szerinti megoszlás	0-6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 éves	összesen
Gyermekek száma	372	611	288	24	1 295
Ebből: tartós beteg, fogyatékos	2	9	4	0	15
Gyermekek száma a családban					
	1	2	3	4 vagy több	összesen
Családok száma	250	188	112	56	606
Ebből: egyedülálló szülő	155	141	77	41	414

12) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A támogatásra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül. A támogatásban részesülő, évente két alkalommal folyósított gyermekenként 8 400 Ft összegű pénzbeli támogatásra jogosult. 2009. évben e támogatásban 4 családban 7 gyermek részesült. A jelzett időszakban két elutasítás történt, mivel a gyám nem rendelkezett a fent felsorolt ellátások egyikével sem.

13) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az Önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, akinek a családjában időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum kétszeresét (2009. évben 57 E Ft). A támogatás pénzbeli, továbbá természetbeni ellátás formájában, így különösen gyermekétkeztetésként, gyermektáboroztatásként, utazási hozzájárulásként, tanszertámogatásként is nyújtható.

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálatának javaslata alapján a várandós anya részére is megállapítható a támogatás.

A teljesítés összege 2009. évben 29 875 E Ft volt. Az ellátás havonta átlagosan 509 családra terjedt ki. A támogatást leginkább a gyermeküket egyedül nevelő szülők, illetve a minimálbért nem, vagy csak igen kis mértékben meghaladó jövedelemmel rendelkezők vették igénybe.

Elutasítások száma: 125 fő, melynek oka az, hogy az egy főre jutó jövedelem magasabb, mint ami a jogosultság megállapításánál figyelembe vehető, illetve a kérelmező betöltötte a 18. életévét.

3. táblázat A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kérelmezőire vonatkozó adatok

Kor szerinti megoszlás	0-6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 éves	összesen
Gyermekek száma	229	340	176	0	745

14) Gyermekétkeztetési és tanévkezdési támogatás

Gyermekétkeztetési támogatást 116 754 929 Ft összegben biztosított az Önkormányzat 2009-ben, így a kerület nevelési oktatási intézményeiben lévő gyermekek ötven, hetvenöt, illetve kilencven százalék mértékű térítési díjkezdésben részesülhettek (2 758 fő).

A tanévkezdési támogatás 8 E Ft értékű ingyen nyújtott tankönyv formájában volt nyújtható 2009-ben. A teljes támogatás összege 9 498 785 Ft volt (1 203 fő).

4. táblázat A gyermekékeztetési és tanévkézdési támogatásra vonatkozó adatok

Gyermekékeztetési támogatás	Az utalások időpontja	Összeg
	2009. március 2.	3 810 740 Ft
	2009. április 21.	840 600 Ft
	2009. október 7.	55 501 033 Ft
	2009. december 16.	28 460 839 Ft
	2009. december 23.	28 141 717 Ft
ÖSSZESEN:		116 754 929 Ft
Tanévkézdési támogatás	Az utalások időpontja	Összeg
	2009. október 1.	9 394 785 Ft (1190 fő)
	2009. október 9.	104 000 Ft (13 fő)
ÖSSZESEN:		9 498 785 Ft

15) Óvodáztatási támogatás

Óvodáztatási támogatást 190 E Ft összegben biztosított az Önkormányzat 2009-ben.

II. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

II. 1. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások áttekintése

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat az Önkormányzat a Szt. és a Gyvt. előírásainak megfelelően, önkormányzati intézmények, ellátási szerződések, illetve intézményfenntartó társulás útján biztosítja.

5. táblázat A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások rendszere Újbudán

Szociális terület		
Feladat	Ellátás formája	
Kötelező	Alapszolgáltatás	
	– étkeztetés	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
	– házi segítségnyújtás	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
	– családsegítés	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	– utcai szociális munka	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (ellátási szerződés)
	nappali ellátás – hajléktalan személyek	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete (ellátási szerződés)
	– időskorúak (klub), demens személyek	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
	– pszichiátriai betegek – szenvedélybetegek	ellátatlan feladat Katolikus Karitás RÉV (ellátási szerződés)
	– fogyatékos személyek	Habilitációs Fejlesztő Központ (önkormányzati, társulásban fenntartott intézmény) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány; Bliss Alapítvány (ellátási szerződés)
	Szakosított ellátás	
átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – időskorúak gondozóháza	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)	
– pszichiátriai betegek – szenvedélybetegek – fogyatékos személyek	ellátatlan feladat ellátatlan feladat Down Alapítvány	
Vállalt	Alapszolgáltatás	
	– támogató szolgáltatás	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
	– jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
	közösségi ellátások – szenvedélybetegek ellátása, alacsonyklub-szerű ellátás	Katolikus Karitás RÉV (ellátási szerződés)
	Szakosított ellátás	
	ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősek emeltszintű otthona	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)
	átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény – hajléktalan személyek átmeneti otthona	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete (ellátási szerződés)

Gyermekvédelem		
	Feladat	Ellátás formája
Kötelező	Alapellátás	
	– gyermekjóléti szolgáltatás, – gyermekjóléti központ	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	gyermek napközbeni ellátása – bölcsőde – családi napközi – házi gyermekfelügyelet	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény) ellátatlan feladat Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	gyermek átmeneti gondozása – helyettes szülő – gyermekek átmeneti otthona – családok átmeneti otthona	ellátatlan feladat Krisis Alapítvány (ellátási szerződés) Sorsunk és Jövönk Szeretetszolgálat; Anyaoltalmazó Alapítvány (ellátási szerződés)
Vállalt	Alapellátás	
	– időszakos gyermekfelügyelet – játszócsoport	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény) Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)

Az önkormányzati feladatokat ellátó szervezetek részére az Önkormányzat a költségvetésben, illetve az ellátási szerződésben megállapított összegben és formában nyújt finanszírozást.

6. táblázat *Ellátási szerződés útján ellátott szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások finanszírozása*

Szervezet	Támogatás E Ft		
	2007. év	2008. év	2009. év
Down Alapítvány	4 632	4 941	4 922
Bliss Alapítvány	1 400	1 400	1 450
Fiatalok Önszolgálat Egyesülete	2 730	730	750
Katolikus Karitás – Caritas Hungarica	6 500	6 500	6 500
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	5 100	5 100	5 100
Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány	3 700	3 700	3 900
Anyaoltalmazó Alapítvány	1 400	1 400	1 450
Krisis Alapítvány	16 512	13 452	15 711
Sorsunk és Jövönk Szeretetszolgálat	7 452	5 827	5 807

II. 2. A kötelező szociális alapszolgáltatások értékelése

1) Étkeztetés

A szolgáltatást az **Egyesített Szociális Intézmények**
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

Az étkeztetést igénybe vevő személyek esetében 2008. január 1-jétől jövedelemvizsgálatot kell lefolytatni. A jövedelemigazolást a Polgármesteri Hivatal adta ki. Az igénybevételre jogosító szociális rászorultság feltételeit a hatályos önkormányzati rendelet szabályozza.

Az igénybevétel mutatói az alábbiak szerint alakultak:

7. táblázat A szociális étkeztetés mutatói

Év	Helyben fogyasztott	Kiszállított
2007	211	747
2008	333	761
2009	341*	789

* az idősök klubjában étkezők 152 fő 2009. évben az étkezés normatívában nem elszámolható

A szolgáltatást igénybevevők száma az év folyamán folyamatosan nőtt. Az étkeztetés térítési díjának – önköltség számítás alapján történő – megállapítása, valamint a szociális rászorultság feltételeinek bővítése a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 5/2009./II.24./XI. ÖK. sz. rendelet (a továbbiakban: 5/2009./II.24./XI. ÖK. sz. rendelet) 5.§ (3) bekezdésének megfelelően kedvezően hat és ösztönzi a szolgáltatás intenzívebb igénybevételét, azonban a főzőkonyhák a jelenlegi adagszámot is nehezen tudják teljesíteni.

Az étkeztetés egy részét a Mémnök utca 40. szám alatti szociális főzőkonyháról 500 adag/nap a másik részét a Sodexo Kft. Kamaraerdei úti főzőkonyhájáról biztosítják. Az ellátottak számára normál és diétás meleg étel menüt biztosítanak a hét hat napján. Munkaszüneti és ünnepnapokon a szociálisan rászorultak számára hideg ételcsomaggal tudnak segítséget nyújtani.

A Mémnök utca 40. szám alatti Szociális Konyha és étterem akadálymentesítése céljára az KMOP-4.5.3-09-2009 pályázatán 14 295 491 Ft támogatást nyert önkormányzatunk.

2) Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az **Egyesített Szociális Intézmények**
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

A házi segítségnyújtás esetében az egyes szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 174/2009.(VIII. 29.) Korm. rendelet előírta a fenntartók számára, hogy a működési engedélyben rögzítse a házi segítségnyújtás keretében ellátható személyek számát.

A működést engedélyező szerv a kerületi házi segítségnyújtást 2009. december 7-én ellenőrizte és 2009. december 19-én jogerős határozatot hozott – ideiglenes működési engedélyt adott ki 2010. január 1- 2010. december 31-ig – amelyben rögzítésre került a házi segítségnyújtásban ellátható személyek száma: 309 fő.

8. táblázat A házi segítségnyújtás mutatói

Év	Napi igénybevétel (fő)
2007	105
2008	144
2009	160

A 2008. évi felülvizsgálat óta a szolgáltatást igénybevevők száma nőtt. A kerületben 5 gondozási központ működik, meghatározott ellátási területekkel. Mint korábban is jeleztük szükséges az ellátási területek felülvizsgálata a gondozási központok átszervezése – összevonas és új gondozási terület kijelölése Őrmező területén.

3) Családsegítés

A szolgáltatást az Újbudai Humán Szolgáltató Központ (1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) nyújtja.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgálat családsegítés keretében biztosítja

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a gyermekjóléti központ, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatásnak - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés azonban csak akkor terjedhet ki, ha a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult és ha a kiskorú érdekei - *a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül* - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

A családsegítő szolgálat fontos más tevékenységei

- A kapott jelzések alapján az intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, feltárja a nagyszámban előforduló, az egyén és család életében jelentkező probléma okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy a megfelelő szolgáltatást nyújtó szerv felé.
- Szociális szakmai szolgáltatást nyújt: a humán jellegű civil kezdeményezéseket elősegíti, és elsősorban a XI. kerületi, családok segítségével foglalkozó intézmények közötti kapcsolattartást erősíti az ellátások ügyfelek részére történő közvetítése érdekében.
- 2005. november 1-jétől az aktív korú nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételeként együttműködni köteles az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálatával. Az együttműködés keretén belül a klienseket nyilvántartásba veszik, velük írásban megállapodást kötnek a beilleszkedést segítő programról, amelynek a célja a munkába állás elősegítése. A programban személyre szabottan kerülnek meghatározásra az együttműködés keretében nyújtott szolgáltatá-

sok, illetve a segélyre jogosult személy munkavállalással kapcsolatos kötelezettségei (álláskeresőként történő regisztráció, közcélú munkában való részvétel stb.).

Az ellátás igénybevételének módja

A családsegítő szolgáltatás alapellátást nyújtó forma, ezért a jogszabályokban előírtaknak megfelelően a szolgáltatás igénybevétele önkéntes az ügyfelek részéről. Kivételt képeznek azok a kliensek, akik részesülnek adósságcsökkentési támogatásban, vagy aktív korúak ellátásában, mivel számunkra az önkormányzat helyi rendelete kötelező kapcsolattartási kötelezettséget ír elő. Az intézményben minden segítő szolgáltatás térítésmentes.

A Szolgálat illetékessége

A szolgálat illetékességi körébe tartoznak az Újbudán lakó illetve tartózkodási hellyel, lakcímmel rendelkező személyek. Ezen túl a szolgálat segítséget, támogatást nyújt ügyeik intézésében azoknak a hajléktalan személyeknek is, akik életvitelszerűen a kerületben tartózkodnak.

A szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módja

A kapcsolatfelvételt követően együttműködési megállapodás megkötésére kerül sor. Ebben többek között meghatározásra kerül a kapcsolattartás gyakorisága és módja, amely az esetek túlnyomó többségében személyes kapcsolattartást jelent az intézmény épületében vagy az ügyfél lakásán. A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolat indokolt esetben működhet más formában is (telefon, levél, fax, e-mail) a kliensek szükségleteihez, lehetőségeihez mérten.

9. táblázat A szolgálat forgalmi adatai

Forgalmi adatok- Ellátotti adatok	
Éves forgalom (kapcsolatfelvételek száma-forgalmi napló alapján)	5674 fő
Tárgyévben a szolgálatnál megfordult új kliensek száma	511 fő
Tárgyévben a szolgálatnál megfordult régi kliensek száma	1554 fő
A családsegítő levélenység tárgyhavi működési napjainak száma	258 fő

10. táblázat A szolgáltatást igénybe vevők hozott problémái

A probléma típusa	Esetek száma
Életviteli	266 db
Családi- kapcsolati	249 db
Családon belüli bántalmazás	18 db
Lelki-mentális	396 db
Gyermeknevelési	0 db
Anyagi	926 db
Foglalkoztatással kapcsolatos	807 db
Egészségkárosodás következménye	93 db
Ügyintézéshez segítségkérés	52 db
Információkérés	35 db
Összesen:	2 842 db
Összesből:	Több probléma együttes előfordulása
	Krizishelyzet
	2 113 db
	34 db

11. táblázat Az esetkezelés jellege

Az esetkezelések jellege	Esetkezelésben részt vettek száma
Szociális, mentális esetkezelések összesen	2201 fő
Pszichológiai esetkezelés	215 fő
Jogi esetkezelések összesen	265 fő
Egészségügyi, orvosi esetkezelések	141 fő
Összesen:	2822 fő
Összesből : együttműködési megállapodás alapján végzett tevékenység	413 fő

A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a szolgáltatást igénybe vevők száma az elmúlt évben is kisebb mértékű növekedést mutat. A kliens-kör egy része hosszú évek óta gondozási kapcsolatot tart. Az új kliensek száma fokozatos emelkedést mutat annak ellenére, hogy az aktív korú nem foglalkoztatott kliensek jelentős hányadának – rendelkezésre állási támogatásban részesülők - 2009-től már nem a Családsegítő Szolgálattal, hanem a Munkaügyi Központtal kell kötelező érvényű együttműködést kialakítani a jogszabályi változásoknak megfelelően.

A hozott problémák típusait tekintve továbbra is az anyagi és foglalkoztatással kapcsolatos problémák vezetnek, illetve az ezekben való közreműködés élvez elsőbbséget az ügyfelek szempontjából. A gazdasági válság negatív hatásai jól megmutatkoznak az adósságkezelési szolgáltatást igénybevevők számának emelkedésében, s különösen itt jellemző az új kliensek számának növekedése is. Emellett a szolgálathoz forduló új kliensek jelentős hányada fogalmaz meg munkanélküliséggel, elhelyezkedéssel kapcsolatos problémákat és kér ezzel összefüggésben tájékoztatást, tanácsot vagy konkrét segítségnyújtást.

Aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos feladatok

A rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételeként az aktív korú nem foglalkoztatott kliensek együttműködni kötelesek a Szolgálattal 2005. november 1-jétől. A rendszeres szociális segélyben részesülő kliensekkel kapcsolatos teendők ellátásához szükséges a családsegítés valamennyi módszere és teljes eszköztára. 2008-ban még 690 aktív korú, rendszeres szociális segélyt igénylő kliens került kapcsolatba fentiek szerint az intézménnyel, ebből 391 személy esetében befejeződött a gondozási kapcsolat – a segély folyósításának megszűnése miatt.

A kliensek szempontjából a változás legneuralgikusabb pontjának a támogatás összege tekinthető. Mivel a rendelkezésre állási támogatás összege fixen a nyugdíjminimummal (28 500 Ft) egyezik meg, a rendszeres szociális segély összegét pedig továbbra is háztartási fogyasztási egység alapján számolják ki, a RÁT-osokká vált aktív korúak sok esetben jóval kisebb mértékű támogatási összegre jogosultak.

A rendelkezésre állási támogatásban részesülők esetében az ÁFSZ további kapcsolattartási kötelezettséget rendelhet el más intézményekkel, így a Családsegítő Szolgálattal is, de ez a XI. kerületben az elmúlt hónapokban nem vált gyakorlattá. Sokkal inkább jellemző, hogy a RÁT-ban részesülő korábbi rendszeres szociális segélyezett saját elhatározásából kapcsolatot tart családgondozójával, vélhetően az intézményi háttér biztosítása, fenntartása érdekében.

A tartósan munkanélküli kliensek elsősorban mentális támogatást igényelnek. Mivel a munkanélküliség egész életvitelükben drasztikus változást eredményez, - elveszítik korábbi anyagi bázisukat, társadalmi kapcsolataik beszűkülnek - izolációjuk csökkentése érdekében indították el 2008. szeptemberétől „Álláskeresők Teaházát”, amely terápiás célú csoportfoglalkozás.

A Teaház tagjai gyakorolhatják a számítógép és az internet használatát, mobiltelefonok állnak a rendelkezésükre (melyeket pályázat útján sikerült megvásárolni) annak érdekében, hogy munkavállalás céljából felhívhassák a munkáltatókat és információhoz jussanak saját anyagi forrásaik felhasználása nélkül.

Adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás

Az adósságkezelés *szociális feladatként* történő 2003-as deklarálása óta az ellátás *kétpilléres rendszerként* működik. Egyrészt az önkormányzatok főként központi forrásból (90 %) pénzbeli támogatást biztosítanak az adósságok kifizetéséhez, másrészt a háztartások fizetőképességének elősegítése érdekében *adósságkezelési tanácsadást* nyújtanak.

Újbuda Önkormányzata ez utóbbi szolgáltatás biztosítását az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Családsegítő szakcsoportjának hatáskörébe utalta, s ugyanakkor az adósságcsökkentési támogatást igénylő ügyfelek számára helyi rendeletében elő is írta a tanácsadást végző intézménnyel való együttműködést.

A Családsegítő Szolgálatnál az adósságkezelési szolgáltatás részeként végzett tanácsadói munka legfőbb hatékonysági mutatója a kért támogatások elérése, azon belül is az önkormányzati adósságcsökkentési támogatás megállapítása, majd folyósítása. 2009-ben az előzőekben említett prioritások figyelembevételével 645 kliens számára közvetítettek valamilyen hátralék kiegyenlítő támogatást. (2007-ben 549, 2008-ban 585 kliens részesült valamilyen támogatásban a közreműködés révén.)

Az adósságcsökkentési támogatások tekintetében jelentős változást hozott a 2009-es év, mivel addig amíg 2008-ban 18 család részesült adósságcsökkentési támogatásban, az elmúlt évben 56 ilyen kérelmet tudtak továbbítani az önkormányzat felé. A legtöbb pályázat 2009-ben is a VICUS XI. Közalapítvány és a HÉRA Alapítványokhoz került továbbításra.

A legnagyobb mértékű támogatásban a kliensek 2009-ben is (csak úgy mint az előző évben) a VICUS XI. Közalapítvány révén részesültek. Ezt követően az önkormányzati adósságcsökkentési támogatás következik, amely megelőzi a HÉRA és a Hálózat Alapítvány által nyújtott támogatások mértékét.

Az adósságkezelési tanácsadáson ajánlható támogatások formái

VICUS XI. Közalapítvány támogatása

A VICUS XI. Közalapítvány Kuratóriuma 9 alkalommal ülésezett az elmúlt évben. Az alapítványhoz benyújtott pályázatok száma megduplázódott az előző évhez képest. A benyújtott pályázatok jelentős részét képezik az intézményből érkező kérelmek. Ebben a tekintetben is jelentős növekedés figyelhető meg, mivel 2008-ban 186, 2009-ben 304 pályázat továbbítására került sor az alapítvány felé.

HÉRA Alapítvány támogatásai

Az alapítványhoz benyújtott egyszeri támogatás iránti kérelmek száma csökkent az előző évhez képest, és a hátralék kiegyenlítő támogatás iránti kérelmek száma is kisebb visszaesést mutat.

Az egyszeri szociális támogatásokat elsősorban azok a kliensek igényelhetik, akiknek nincs közüzemi adósságuk, azonban családjukban az egy főre eső jövedelem alacsony, s így jogosultak lehetnek kisebb összegű évente egy alkalommal kérhető támogatásra. Ezek nagyságrendje 20 E Ft és 50 E Ft között mozgott az elmúlt években. A támogatások minden esetben az áramszámlákon kerülnek jóváírásra.

Hálózat Alapítvány támogatásai

2009-ben azonban az alacsony támogatási összegek és magas önrészek (legjobb esetben 50–50 % az arány) ellenére 89 hátralék kiegyenlítő támogatás iránti kérelem beadására került sor és további 8 krízis támogatás iránti kérelmet továbbítottak.

Örvendetes, hogy 2010. márciusától az alapítvány kuratóriuma a nyújtható támogatás maximális összegét 250 E Ft-ról 300 E Ft-ra emelte és a sávokat is megváltoztatta.

Mindezek hatására a Hálózat Alapítvány által nyújtható támogatások ismételten előtérbe kerülhetnek és igénybevételük előnyösebb lesz az ügyfelek számára mint az előző években volt.

Adósságkezelési szolgáltatás- adósságcsökkentési támogatás

Az adósságcsökkentési támogatást a Rendelet szerint azok a személyek igényelhetik Újbudán, akik tulajdonosai, bérlői vagy özvegyi jogon haszonélvezői az adott ingatlanok, és abban életvitelszerűen laknak. Így azok a XI. kerületben állandó bejelentett lakcímmel rendelkező hátralekos családok, akik életvitelszerűen más kerületekben laknak nem jogosultak a támogatást igényelni, lényegében sem a XI. kerületben sem ott, ahol ténylegesen tartózkodnak. Problémás a haszonélvezeti jog kérdése is, mivel abban az esetben, ha kiskorú gyermek a tulajdonosa az adott ingatlanok, a haszonélvezeti jog ellenére a szülők nem jogosultak a támogatásra.

Az adósságcsökkentési támogatás iránti kérelmek elbírálásánál a Szociális, Lakás és Sport Bizottságnak nincs lehetősége méltányosság gyakorlására, ezért az adósságkezelési tanácsadók egyik igen fontos feladata a jogosultsági feltételekről pontosan és határozottan tájékoztatni az ügyfeleket.

12. táblázat A Családsegítő Szolgálat által közvetített támogatások 2009-ben

Támogatás típusa	Kérelmek száma	Igényelt támogatás	Megállapított támogatás	Önrész
Átmeneti segély	49 db	1.566.530 Ft	878.444 Ft	nincs önrész
Hálózat Alapítvány	89 db	19.113.085 Ft	4.906.347 Ft	9.733.587 Ft
Hálózat Alapítvány krízis	8 db	2.202.257 Ft	1.697.169 Ft	525.394 Ft
Vicus Alapítvány	304 db	28.211.719 Ft	13.387.730 Ft	nincs önrész
Héra Alapítvány hátralek kiegyenlítő	51 db	2.114.555 Ft	615.560 Ft	nincs önrész
Héra Alapítvány egyszeri támogatás	88 db	1.766.990 Ft	Nincs adat	nincs önrész

Feladataik teljesítéséhez, az információk bővítéséhez elengedhetetlenül fontos a szakmai fórumokon, előadásokon, konferenciákon való részvétel.

A 2009-ben megtartott szakmai képzések és konferenciák közül a következők munkájában vettek részt:

- Családsegítők és Gyermekjóléti Szolgálatok Budapesti Egyesületének és az Országos Egyesület Budapesti Régiójának szakmai találkozói;
- Családsegítők Módszertani Központja által meghirdetett szakmai műhelyek és konferenciák;
- Magyarországi Adósságkezelők Egyesülete által szervezett szakmai műhelyek ;
- Kézenfogva Alapítvány szervezésében indított „Üzleti ismeretek és üzleti kommunikáció a szociális szférában” szakmai képzés;
- „Kézműves szabadidős tevékenységek a fejlesztésben, rehabilitációban” tanfolyamon két kolléga vett részt;
- „Eséllyel az esélyért – az újbudai fiatalok drogprevenciós alternatívája” című projektekben egy munkatárs csoportfoglalkozásokat tartott;
- Menedékház Alapítvány nyílt napjára a szakcsoport minden dolgozója ellátogatott az őszyfolyamán;

- Banki Hitelkárosultak Egyesületét a nyár folyamán meghívták az intézménybe és tájékoztatást kaptak az egyesület tevékenységéről;
- a közüzemi szolgáltatókat meghívták egy kerekasztal megbeszélésre novemberben és a Fővárosi Gázművek Zrt. kivételével mindegyik szolgáltató elfogadta a meghívást (a jövőben ezek a találkozók negyedévente lesznek);
- Katolikus Karitasz RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat közreműködésével megtartott személyiségfejlesztő tréningen egy kolléga vett részt;
- Kapcsolat Alapítvány által szervezett akkreditált mediátorképzést egy kolléga sikeresen elvégezte;
- Artemisszió Alapítvány által rendezett továbbképzésen az innovatív módszerekről egy kolléga vett részt;
- RÁT-ban részesülő személyek ellátásáról, további változásokról szóló megbeszélésen egy kolléga vett részt;
- „Lépj egyet előre 2.” program 2010-évben történő változásairól szóló tájékoztatáson, képzésen egy kolléga vett részt;
- „Együtt a rehabilitációért” - megváltozott munkaképességű egészségkárosodással vagy fogyatékossággal élő személyek reintegrációja a munkaerő piacra című szakmai megbeszélésen egy kolléga vett részt.

Csoportmunka

A csoportmunka a közösségi mentálhigiéné része, szerepe a prevencióban vitathatatlan.

A Szolgálat a következő csoportokat működtette az elmúlt évben:

- *Ügyes kezek kézműves gyermekcsoport*
- *Kismama csoport*
- *Nyári gyermektábor szervezése és vezetése*
- *Felnőtt kézműves csoport*
- *Önismereti csoport*

Területi munka

A családgondozók munkaidejük egy részét a kliensek mikrokörnyezetében, területen töltik. Az ott szerzett tapasztalatok nélkülözhetetlenek a segítő munkában, a valóságot legjobban megközelítő helyzetfelmérésben/értékelésben. A területi munka nagy részét a „belső” (adóságkezeléshez szükséges) és a „külső” (megkeresésre történő) környezettanulmányok teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki egy-egy anyagi probléma háttere, a mentális állapot, illetve javításának szükségessége, lehetősége. Alkalmanként éppen a környezettanulmányok kapcsán „keletkeznek” új esetek. A mozgásukban korlátozott, szolgálatához bejönni nem tudó kliensek meglátogatása is a területi munka részét képezi, ezért amennyiben jelzés érkezik olyan ügyfelekről, akik egészségi állapotuk miatt nem képesek felkeresni Szolgálatot, minden esetben megtörténik a kapcsolatfelvétel a kliens lakásán. A rendszeres szociális segélyezett, aktív korú munkanélküliek saját lakókörnyezetükben való felkeresése eddig a Szolgálat egyik munkatársának volt a feladata. Ezeknek a környezettanulmányoknak az elkészítését jogszabály kötelezően nem írja elő, azonban úgy gondolják, hogy a kliensek saját környezetükben, az otthonukban érzik igazán biztonságban magukat, ezért az onnan kapott információk fontosak lehetnek a későbbi bizalmi kapcsolat kiépítésekor. Mindezek miatt a rendszeres szociális segélyben részesülő klienseknél is minden esetben végeznek környezettanulmányt.

Az ügyfelek ügyeinek intézéséhez kapcsolódó kapcsolattartás a társszervekkel, folyamatos egyeztetés a Szolgáltatókkal, konzultáció a működési területünkön lévő intézményekkel ugyancsak fontos része a területi munkának, mivel ezek egy része nem a telephelyen valósul meg, hanem külső helyszíneken. Ide sorolhatóak e szempontból a szakmai műhelyeken, konferenciákon, továbbképzéseken való megjelenések is, amelyek a jövőben is prioritást élveznek a kapcsolatok kiszélesítése érdekében.

13. táblázat Környezettanulmányra történő felkérések száma

Környezettanulmányok száma	
Soron kívüli megkeresések	28 db
Gyermekjóléti Szolgálattól érkező jelzések	10 db
Belső- adósságkezelési esetekhez kapcsolódó környezettanulmányok	453 db
Összesen:	491 db

4) Utcai szociális munka

A szolgáltatást a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Utcai Gondozó Szolgálat (észak, dél) (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a) nyújtja.

A XI. kerületben 2009-ben két utcai gondozó szolgálat végezte munkáját. A kerület északi és déli ellátási területének határvonala a Déli vasúti összekötő hídtól kiindulva, a Kelenföldi pályaudvaron át a Budaörsi repülőtér felé vezető vasúti töltés mentén húzódik. A két rész területileg és az ügyfelek számában is közel azonos. A szolgálat *telephelyeként és háttérintézményeként* a XI. kerület, Rimaszombati úton található Szociális Központ funkcionál.

A XI. kerület *déli utcai gondozó szolgálatának* ellátási területe a Lágymányosi híd-Kelenföldi pályaudvar- Kamaraerdő irányába haladó vasútvonaltól délre eső kerületrész, ahol alapvetően két csomópont határozható meg. A belső részen található a Kelenföldi pályaudvar és annak környéke, míg a külső csomópont elsősorban a Duna-parton található helyszíneket foglalja magába. A két területen életvitelszerűen tartózkodó ügyfelek gondozása is különböző szakmai munkát igényel, hiszen a belső részen élők között jelentős a fluktuáció, így az elkezdett munka sokszor félbe marad, míg a Duna-parton faházakban, sátrakban élő ügyfelek ragaszkodnak életterükhöz, így könnyebben elérhetőek. Az ellátási területre jellemző továbbá, hogy a gondozottak kolóniákban, kisebb csoportokban élnek. Ez alól csak a kerület kertvárosi része jelent kivételt, ahol a „magányos hajléktalanok” megjelenése a jellemzőbb.

2009-ben a XI. kerület déli részén összesen 245 hajléktalan emberrel vették fel a kapcsolatot. Az ügyfelek jelentős része férfi, a nők aránya közel 25 % (57 fő), amely az előző évekhez képest emelkedést jelent. A legfiatalabb ellátott 20, a legidősebb 65 éves. Az ellátottak túlnyomó része 40-60 év közötti. Tapasztalataik szerint gondozottjaik között jelentős a fluktuáció, ügyfeleik 30-35%-val csak egy-két alkalommal találkoznak, segítséget pedig kizárólag az alapvető szükségletek kielégítéséhez (élelmiszer, ruházat, hajléktalan-igazolvány) igényelnek.

Az ügyfelek száma az elmúlt évben jelentősen emelkedett, amely többek között a sorozatos kilakoltatásoknak, a munkanélküliség emelkedésének, illetve a vidékről Budapestre érkező „szerencsét próbáló” emberek növekvő számának is köszönhető. Ezt a tendenciát erősíti továbbá, hogy az önkormányzati támogatással, a téli krízisidőszakban megvalósuló teajárat állandó helyszíne az ellátási terület központi részén, a Kelenföldi pályaudvar mellett található Vasút utcában helyezkedik el. A szolgáltatás szükségszerűségét bizonyítja, hogy az eddigi évekhez képest az itt megjelenő hajléktalan emberek száma is jelentősen emelkedett. Az ügyfélkör jelentős része „önellátó”, akik nagyrészt guberálásból, újságozásból, alkalmi munkából tartják fenn magukat.

A XI. kerület *északi utcai gondozó szolgálatának* ellátási területe az elmúlt években nem változott. Ennek megfelelően központi helyként határozható meg a Kosztolányi Dezső tér, valamint a Móricz Zsigmond körtér, valamint a Hamzsabégi úttól északra elhelyezkedő belvárosias utcák, terek, ahol elsősorban a nappali órákban tartózkodnak ügyfeleik. Ellátási terüle-

tük hangsúlyos részét képezik a belső részen elhelyezkedő parkok (Függetlenségi park, Fenegetlen tó, Hamzsabégi út melletti park, Gellért hegy és környéke). A kerület „sasaki részén” elsősorban kertés házak helyezkednek el. Ezen a területen gondozottjaik, valamint állandó helyszíneik száma minimális. A gazdagréti lakótelepre az elmúlt évben csak néhány bejelentést kaptak, ami mutatja, hogy a helyi lakosok figyelnek egymásra, a környezetükre, és rögtön jeleznek, segítséget hívnak, ha valaki a panelházak aljában próbál nyugovóra térni. Gazdagrét és Budaörs közötti területen többnyire hétvégi, valamint beépítetlen telkek találhatóak, ahol sátorban és elhagyatott házakban is élnek hajléktalan emberek.

2009-ben a XI. kerület északi részén összesen 187 hajléktalan embert regisztráltak. Gondozotti körükben nagyon alacsony, 27 fő a nők száma. Ügyfeleik többsége 40 és 60 év közötti, a legidősebb regisztrált fedél nélkül élő az ellátási területen 70, a legfiatalabb 21 éves. 96 főt heti-kétheti rendszerességgel kerestek fel, ügyfeleik egy részével pedig alkalmanként volt lehetőségük találkozni, mivel gyakran változtatták helyszíneiket, búvóhelyüket. Az előző év folyamán a regisztrált ügyfelek mellett azonban 25-30 olyan emberrel is találkoztak, akik bár segítséget kértek szolgálatától, azonban személyes adataikat nem vették fel. Nekik általában élelmiszerral, egyéb felszereléssel és információnyújtással szolgáltak. Gondozottjaikat átlagban hetente, másfél hetente látogatták meg, ettől csak abban az esetben tértek el, ha fűthető, biztonságos helyen éltek és közvetlen életveszélynek nem voltak kitéve.

Több ügyfelüket, elsősorban a krízisidőszak folyamán azonban egy-két naponta felkeresték, főként, ha ezt egészségi állapotuk vagy egyéb körülményeik megkívánták.

Gondozottjaik egészségügyi állapota az átlag népességhez képest jelentősebb rosszabb. A hajléktalan emberek között nagy arányban vannak jelen a daganatos megbetegedések, a TBC, a keringési zavarok, a fekélyes sebek, a különböző bőrp problémák, a végtag-elsősorban fagyási sérülések, valamint a mentális zavarok. Az elmúlt évben, betegség következtében (szívinfarktus, tüdőrák, májcirózis következtében) hét fedél nélkül élő hunyt el az ellátási területen.

A kerület déli részén életvitelszerűen közterületen tartózkodó hajléktalan embereket igyekeztek heti rendszerességgel felkeresni. Gondozotti körben 12 olyan ügyfél található, akik elsősorban betegség miatt fokozottan veszélyeztetettek, így őket gyakrabban, átlagban kétnaponta keresték fel.

Munkájuk során az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendeletben meghatározott feladatokat látták el. Az ellátási terület rendszeres időközönként történő térképezése mellett folyamatosan tájékoztatták a hozzájuk segítségért fordulókat a fővárosban igénybe vehető hajléktalanellátó intézményekről és az általuk nyújtott szolgáltatásokról és nyitvatartási időről, az elhelyezéssel, ügyintézésrel kapcsolatos tudnivalókról. Hangsúlyt fektettek a hivatalos ügyintézésben történő segítségnyújtásra is, melynek keretein belül illetékmentességi igazolást állítottak ki, anyakönyvi kivonatot kértek le a gondozottak részére, intézkedtek a különböző nyugellátásokkal kapcsolatban, illetve segédkeztek a TAJ- kártyák beszerzésében is. Több ügyfelüket rendszeresen szállítják orvosi vizsgálatra különböző egészségügyi intézménybe (kórház, szakellátás). 2009-ben három ügyfél esetében sikerült felvenni a kapcsolatot a közvetlen hozzátartozóikkal. Az elmúlt évben 32 ember elhelyezését sikerült megoldaniuk. Többségüket éjjeli menedékhelyen és átmeneti szállón helyezték el.

2009-ben, az eddigi éveknek megfelelően szolgálatuk szorosan együttműködött a Magyar Máltai Szeretetszolgálat hajléktalanellátó-intézményeivel (szociális központ, hajléktalan szállók, egészségügyi centrum, Mozgó Orvosi Rendelő, Mobil Tüdőszűrő Állomás), kiemelten a budai kerületekben dolgozó, szintén a Szeretetszolgálat keretein belül működő utcai szolgálattal. Rendszeres információáramláson alapuló kapcsolatot alakítottak ki a Menhely Alapítvány Diszpécserszolgálatával, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeivel, az Önkormányzattal, valamint Közterület-felügyelettel, az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal, a Menedékház Alapítvány éjjeli menedékhelyével és nappali melegedőjével, a Fiatalok Önsegítő Egyesületével, az Oltalom Karitatív Egyesülettel, a Magyar Katolikus Karitás

helyi szervezetével, valamint a Jövőt a Hajléktalanoknak Kiemelten Közhasznú Alapítvány-nyal. Szolgáltatuk rendszeresen együttműködik az önkormányzat keretein belül működő Városüzemeltetési Osztállyal. Segítségükkel több helyszínen sikerült konténereket kihelyezni, így ügyfeleik a környezetükben felhalmozódott szemetet ide helyezhetik el.

Stábjuk folyamatosan kapcsolatban áll a főváros több Utcai Gondozó Szolgálatával, illetve a Menhely Alapítvány által életre hívott, az utcai gondozó szolgálatok számára rendszeresített fórumon a stáb tagjai állandó jelleggel képviseltetik magukat.

Tervek, célkitűzések

Szolgálat célként fogalmazta meg, hogy 2010-ben, az északi területhez hasonlóan a déli részen is tüdőszűrést szervez a hajléktalan ügyfelek részére, amelyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat keretein belül működő Mobil Tüdőszűrő busz segítségével az ellátási terület két csomópontján bonyolítanak le. E preventív vizsgálat különösen nagy jelentőséggel bír, hiszen tapasztalataik szerint évről évre emelkedik a tüdődaganatos megbetegedések száma gondozottjaik körében, valamint több alkalommal találkoznak aktív, illetve ritkább esetben inaktív TBC-ben szenvedő fedél nélkül élővel.

Terveik között szerepel továbbá, hogy pályázati forrás segítségével olyan kulturális tevékenységeket valósítsanak meg (színház- és mozi látogatás, múzeum), amely kizárólag tartósan utcán élő ügyfeleinket érinti. Ezáltal hajléktalan identitásukat hátrahagyva, megszokott környezetükből kilépve egy pár órán keresztül a társadalom számukra már elfeledett, vagy homályossá vált színtereibe léphetnének be.

5) Nappali ellátás

A) Hajléktalan személyek nappali ellátása

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

a) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Nappali Központ (1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a.)

A Rimaszombati út 15/a. szám alatti intézmény adottságai nappali ellátás biztosítására, valamint időszakos férőhelyek kialakítására adnak lehetőséget. A Központ integrált intézmény-nyé alakult át, 2 utcai gondozó szolgálattal és egy, a krízisidőszakban nyitva lévő éjjeli menedékhellyel bővült.

Alapszolgáltatások:

- Tisztálkodási lehetőség: sampon, szappant, borotvahabot, borotvát, törölközőt, papucsot, fürdő köpenyt biztosítanak.
- Személyes ruházat tisztítása: nagy teljesítményű mosó- és szárítógépben; mosószert, plusz szárítórámát, vasalót, vasalódeszkát biztosítanak.
- Étellelegítés: a tálaló konyha beépített főzőlapja az ügyfelek rendelkezésére áll, edényt is tudnak adni.
- Közösségi együttlétre, pihenésre: TV szoba; kártya, sakk, könyvek, filmvetítés.
- Eseti ruhapótlás: csak indokolt esetekben, a legszükségesebb darabokat.

Kiegészítő szolgáltatások:

SZISZ iroda: személyi iratok beszerzése, költségmentességi kérelmek, postacím biztosítása, iskolai bizonyítványok és anyakönyvi kivonatok bekérése. Az iratpótláshoz 30 napnál nem régebbi rendőrségi bejelentés szükséges a visszaélések elkerülése végett.

Csomagmegőrző: egyénekenként 3 hónapra, ami ha van még hely, többször is meghosszabbítható. A csomagokban tárolt értékekért anyagi felelősséget nem vállalnak. Írásos megállapodást kötnek.

Infó szoba: Internet, szövegszerkesztő
 Fodrászat: előzetes bejelentkezés alapján
 Jogsegélyszolgálat: Keddenként 16.30-18.30-ig.

Mentálhigiénés/kiléptető szolgáltatások:

Álláskereső klub és tréning: Internet, hirdetési újság, ingyenes telefon használat, csoportos és egyénre szabott esetmunka

Lakhatási program: Internet, hirdetési újság, ingyenes telefon használat, albérleti támogatás közvetítése

Egyéni esetkezelés

Film klub: Mentálhigiénés szempontból nagyon fontosnak tartják.

A Központ napi forgalma 50-60 fő között mozog. Ügyfeleik jelentős része a XI. és a XXII. kerületben utcán, vagy viskóban, önmaguk által épített faházakban, barlangban, sátorban, lépcsőházakban élő hajléktalan emberek.

Intézményük forgalma az időjárási körülményeken túl függ a biztosított szolgáltatásoktól is. A legnépszerűbb szolgáltatások: ebéd, tisztálkodás, mosás, szociális ügyintézés és mentális segítségnyújtás voltak.

2009-ben pályázati forrás segítségével lehetővé vált az intézményben, hogy a már működő Álláskereső Irodában több korszerűsítést hajtsanak végre. Ennek keretein belül egy új számítógépet vásároltak, amelyet azon gondozottak használnak, akik részt vesznek munkaerő-piaci tréningükön. A pályázat segítségével lehetőségük nyílt továbbá arra is, hogy a XI. és a XXII. kerületben életvitelszerűen közterületen tartózkodó, de a nappali melegedőt rendszeresen felkereső, a tréningen aktívan részt vevő 8 hajléktalan ügyfelüknek havi BKV bérletet, valamint 10 darabos gyűjtőjegyet juttassanak, ezáltal is motiválva őket az álláskeresésre. 2009-ben is tréningük céljának tekintették, hogy a fedél nélkül élő, aktív korú, munkaképes emberek számára olyan adekvát ismereteket adjanak át, illetve képességeiket, készségeiket olyan irányban fejlesszék, melyek lehetővé teszik számukra, hogy a munkaerő-piacon megfelelő ismeretekkel lehessenek jelen, s elősegítsék ezáltal munkaerő-piaci re-integrációjukat.

A programban 2009-ben összesen 15 fő vett részt, akiktől pozitív visszajelzéseket kaptak a program hatékonyságát illetően. Céljuk, hogy a jövőben olyan megbízható munkaadókkal építsenek ki kapcsolatot és működjenek együtt, akik az intézményük által küldött és ajánlott, hátrányos helyzetben lévő hajléktalan ügyfeleiket foglalkoztatnák.

A hajléktalan emberek reintegrációjának egyik alappillére a tartós, kiszámítható és biztonságos lakhatáshoz jutás segítése. Ezt felismerve az intézményben az Összefogás Közalapítványon keresztül nyert pályázati összeg segítségével közterületen élő emberek lakhatáshoz való juttatását tűzték ki célként. A támogatás segítségével az Utcai Gondozó Szolgálat munkatársai által, illetve az egyéb hajléktalanellátó intézményben már gondozásba vett, a különböző feltételeknek megfelelni tudó (munkaszerződés, előgondozás) rászoruló emberek lakhatási lehetőséghez juttatása történik. 2009-ben 25 ügyfél került támogatásba, akik közül többen hosszú időn keresztül a XI. és a XXII. kerületben közterületen, önmaguk által épített kalyibában, viskóban, illetve sátorban éltek.

2010. január 1-től lehetőségük nyílik arra, hogy a Közalapítványtól elnyert támogatás segítségével folytassák a programot és újabb 20 fő számára biztosítsanak lakhatási lehetőséget.

A téli hónapok folyamán, a szélsőséges időjárás következtében a közterületen életvitelszerűen élő emberek jelentős veszélynek vannak kitéve. Akár életmentő is lehet, ha a hajléktalan emberek meleg, biztonságos helyen tölthetik a krízisidőszakban az éjszakáikat.

Ezt figyelembe véve a XI. kerületi önkormányzat anyagi támogatásának segítségével 2009. novemberében éjszakai menedékhelyet nyitottak intézményükben, amely éjszakánként 15 férfi gondozott befogadására alkalmas.

Ezekre a férőhelyekre a XI. és a XXII. kerület Utcai Gondozó Szolgálatának szociális munkásai utalják be krízishelyzetben lévő ügyfeleiket. Az elhelyezés és az alapvető szükségletek biztosítása mellett, amennyiben a hajléktalan ember is igényli, szociális ügyintézésben, valamint további elhelyezésben is tudnak számára segítséget biztosítani.

2009. novemberétől a Szociális Központban az Összefogás Közalapítvány által meghirdetett pályázaton nyert támogatás segítségével heti két órában jogsegély-szolgálatot indítottak útjára. Az új szolgáltatás célja azon ügyfelek támogatása, szakszerű tájékoztatása, akik jogi problémáikkal nem tudnak szakemberhez fordulni, azonban egy-egy ügyel kapcsolatban segítségre van szükségük. Az intézményben foglalkoztatott jogi segítő megfelelő tájékoztatást tud adni családjogi, polgári, büntetőjogi, munkaügyi perek esetében, valamint olyan jogvita esetén, amelyben, a későbbiekben per lefolytatására kerülhet sor. Személyre szabott felvilágosítást biztosít az ügyfél számára, az őt megillető egészségügyi, biztosítási és szociális ellátásokról. Informálja az esetleges bűncselekmények áldozatát az áldozatsegítés keretein belül igénybe vehető szolgáltatásokról és azok feltételeiről, valamint az igényelhető támogatásokról és a segítséget nyújtó egyéb szervezetek elérhetőségeiről. Alapvető tevékenységét tehát a szóbeli jogi tanácsadás, illetve a különböző beadványok, kérelmek szerkesztése képezi, jogi képviselést semmilyen esetben sem lát el.

Az elmúlt két hónapban ellátási területeikről, valamint a nappali melegedőt látogatók közül összesen 16 ember kereste fel munkatársukat. A visszajelzések pozitívak, így céljuk, hogy ezt a hiánypótló szolgáltatást a továbbiakban is működtessék.

Az Önkormányzat és az Egyesület között született Támogatási Szerződés keretein belül 2009. novemberétől lehetőség nyílt arra, hogy a Szociális Központban 2010. február 28-ig naponta 50, majd ezt az adagszámot megemelve 80 ügyfél számára egy tál meleg-ételt biztosítsanak. A program keretében 3800 adag élelmiszer kiadására került sor.

Az Összefogás Közalapítvány segítségével a Központban több új használati tárgyat, többek között televízió-készüléket, mikrohullámú sütőt, hajnyíró-szettet, valamint a felszolgált tea melegen tartására alkalmas badellákat sikerült vásárolniuk.

Tervek, célkitűzések:

- A jövőbeni terveik között szerepel az udvaron lévő melléképület fejlesztése és átalakítása csomagmegőrzővé, így több ügyfelüknek lehetősége lenne biztos helyen tárolni csomagjait.
- Szabadidős tevékenységekhez tárgyi feltételeket beszerzése: pingpong- asztal, csocsó asztal vásárlása.
- Ügyfelek rendelkezésére álló számítógépek korszerűsítése.
- Képzőművészeti foglalkozások elindítása.

b) Fiatalok Önsegítő Egyesülete (1114 Budapest, Major utca 37.)

A Fiatalok Önsegítő Egyesülete nappali melegedőjében, amely 261 napot tartott nyitva (a nyári karbantartás, takarítás stb. miatt), naponta átlagban 88 főnek nyújtott ellátást 2009-ben. Normatív támogatást 65 főre igényeltek, így a vállalt feladataikat ténylegesen napi 23 fővel túlteljesítették.

Melegedőjükben (rehabilitációs hajléktalan klubunkban, délután és idős, valamint rokkant hajléktalan klubunkban délelőtt) összesen 16 743 fő számára biztosítottak részvételi lehetőséget. A nappali melegedő klubokban résztvevők számára ételt is biztosítanak, ami 22 971 adag étel kiosztását jelentette.

Egyéb szociális szolgáltató tevékenységük (foglalkoztatás szervezés, orvosi, pedagógiai, jogi és szociális tanácsadás, ügyintézés, valamint személyes gondozás, ilyen megállapodások megkötése és gondozása stb.) állt az év 261 napján rendelkezésre. Ennek során átlagban napi 15 fő ügyét intézték, tanácsadást nyújtottak. Gondozási tevékenységük az ügyek felénél eredményhez vezetett. Elsősorban munkavállalásban, orvosi problémák megoldásában, szen-

vedélybetegek kezelésének elkezdésében, szállás és albérlet keresésében, családi kapcsolatok rendezésében hiányzó iratok beszerzésében, tanulmányok folytatásának megkezdésében stb. 65 fős nappali melegező 2 működési rendben tevékenykedik. Délelőtt az idős nyugdíjas, rokkant vagy eltérő munkarendben (délután, éjszaka) dolgozó ellátottak számára nyújt gondozást. Átlagos napi látogatottsága 18-20 fő, közülük 9 hajléktalan személy náluk volt bejelentve, illetve tartózkodási, postacíme, tehát kerületi lakosnak minősül 2009-ben. Délután rehabilitációs önszolgáltató klubokban ugyanilyen mutatók alapján a 88 fős átlagos ellátotti létszámból 30 fő hajléktalan tekinthető kerületi ellátottnak.

Ennek alapján a kerületi ellátottak a múlt év során 10 179 gondozási egységet jelentettek, ez a mutatószáma a nappali melegező igénybevételének.

B) Időskorúak nappali ellátása (klub), demens személyek nappali ellátása

*A szolgáltatást az Egyesített Szociális Intézmények
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.*

A kerületben 7 telephelyen működik idősek klubja a férőhelyek száma 270 fő. Az étkezés biztosításához működési engedély szükséges, amelynek alapja a szakhatósági hozzájárulás. A működési engedély az idősek klubjában 225 fő számára teszi lehetővé az étkezést.

14. táblázat *Az időskorúak nappali ellátásának mutatói*

Év	Igénybevétel (fő)
2007	259
2008	139
2009	143

Az előző felülvizsgálathoz képest enyhén növekedett a szolgáltatást igénybevevők száma, a szolgáltatás térítési díjköteles a jogszabályban meghatározott alapösszegben meghatározva 20,-Ft/nap. Az év folyamán 5 idősek klubja vett részt a 60+ programban, amelynek rendezvényeit a klub nyitvatartási időn túl látogatták a kerületi lakosok.

Remélhetőleg a 60+ program révén az elkövetkező időszakban minél több idős emberrel sikerül a klubok által nyújtott szolgáltatásokat is megkedveltetni, hogy már ne csupán a sokoldalú 60+ programok miatt, hanem a klub saját szolgáltatásai miatt is járjanak a klubokba.

A demens ellátottak számára célzott, egyéni foglalkoztatásokat szerveztek, mentálhigiénés szakember bevonásával az eredmények biztatóak, a hozzátartozók elégedettek az intézmény által biztosított szolgáltatással.

A klubvezetők segítséget nyújtottak az „Idősbarát Lakásprogram” pályázat megírásában, melyen 2 pályázó támogatást nyert.

C) Szenvedélybetegek nappali ellátása

*A szolgáltatást a RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Nappali Ellátó Részleg
(1115 Budapest, Csóka utca 5.) nyújtja.*

A „RÉV” Szenvedélybeteg-segítő Szolgálatban 2009-ben 2491 főnek nyújtottak segítséget. A forgalmi napló szerint összesen 13971 esetben történt ellátás. Az intézmény területén, szuverén módon működő önszolgáltató csoport forgalmi adatai nélkül (368) az ellátások száma 7645. Személyesen az intézményben 1143 fő kapott segítséget és 1265 fő prevenció foglalkozások keretében, összesen 1027 fő volt újbudai lakos (az összes kliens szám 41,23%-a), akik összesen alkalommal jöttek el az intézménybe (összes forgalom 61,8 %-a).

A tavalyi évhez képest a szolgáltatások igénybevétele annyiban változott, hogy 50%-kal nőtt a kliensek száma, azaz a másfélszeresére emelkedett az intézménnyel kapcsolatba került kliensek száma. Ennek oka lehet, hogy 2009. január 1-től beindították az alacsonyküszöbű szolgáltatást (telefonos és személyes információ adás, drop-in, megkereső munka, pszicho szociális intervenciók), köztük a megkereső munkát is. Új csoportokat indítottak: újság olvasó klub, játék klub, film klub, játékszenvedély-betegek részére csoport, infó klub, (inter)-akciócsoport.

A nappali ellátással a 2007-ben indított szolgáltatásokat továbbra is működtették: tisztálkodás, személyes ruházat mosásának lehetősége, illetve egyéb szabadidős tevékenységek, pl. ping-pong.

A Révész Hozzátartozói csoport népszerűsége is nőtt: 2009-ban is jelentős volt, mert 2-4 fő kliens 240 alkalommal jelent meg a csoportban, melyből a XI. kerületi lakosok 92 alkalommal vettek részt a foglalkozáson.

Az újbudai lakosok közül az intézménybe segítséget kérők korcsoporti megoszlása tekintetében jellemzően a 15-24. év közötti korosztály azok, akik a 2009-ben segítséget kértek. 481 fő életkorát tudjuk, 104 fő az alacsonyküszöbű szolgáltatásokba az életkorát nem közölte.

A 2009-es évben a nappali ellátó részlegben, különböző csoportokat működtettek (Csóka csoport, Gamma GT, Biblia csoport, filmsorozat, ping-ping klub, újság olvasó klub, csocsó klub, játszó klub, film klub).

Jelentősebb események, elvégzett feladatok

- Erősítették együttműködésüket Újbuda egészségügyi, szociális intézményeivel.
- Részt vettek a Csiki Hegyek Utcai Általános Iskola egészségnapján, fogadó óráin, és szülői értekezletén.
- A Katolikus Karirász Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat együttműködő partnerként részt vett az Önkormányzat TÁMOP 5.2.5.-es programjának megvalósításában.
- Katolikus Karirász Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat, 2009. október 13-án ünnepelte működésének 15. évfordulóját.
- Alapító tagjai az Újbudai KEF-nek. (Kábítószer Egyeztető Fórum)
- Akkreditált szakmai műhelyt szerveztek az ország szenvedélybeteg ellátásában dolgozó szakembereinek, heti rendszerességgel van szupervízió, esetmegbeszélés.
- Szociális munkás, szociálpedagógus és szociálpolitikus egyetemi- és főiskolai hallgatók terepgyakorlatot végeztek az intézményben.
- Rendszeresen tartanak prevenciósz foglalkozást Budapest Főváros, XI. kerületi általános és középiskoláiban.
- Szülőknek, pedagógusoknak tájékoztató-kiadványt készítettek a drogok fajtáiról, tüneteiről, szerhasználat felismeréséről.

D) Fogyatékos személyek nappali ellátása

Az ellátást három szolgáltató nyújtja.

a) Habilitációs Fejlesztő Központ (1118 Budapest, Ménesi út 16.),

Az intézményt a Budavári, az Újbudai és Hegyvidék Önkormányzata Intézményfenntartó Társulás tartja fenn. Működési engedélye szerint az intézmény 25 fő súlyosan és halmozottan sérült 3-18 éves korú gyermek nappali ellátását látja el, emellett korai fejlesztést és fejlesztő felkészítést, tehát közoktatási feladatokat is ellát.

2009-ben az intézmény szolgáltatásait átlagosan 10 fő vette igénybe.

b) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány Árpádházi Szent Margit Napközi Otthon (1116 Budapest, Rátz L. u. 73.),

Közösségükhöz 72 értelmileg akadályozott és halmozottan sérült fiatal tartozik. Életkoruk 20–70 év. Legtöbbjük családban él. A velük és családjukkal való foglalkozás alkotják az alapítvány tevékenységét, amelyet a következőképpen csoportosíthatunk:

- Az Árpád-házi Szent Margit Napközi Otthonban folyó munka 1992 óta
- Kéthetenként közös összejövetel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás 1984 óta
- Nyári táborozás vidéken 1984 óta
- Szent Mihály Lakóotthon működtetése 2001 óta
- Szent Márton Lakóotthon működtetése 2007 óta
- Szakembereik képzése, fejlesztése
- Segítők és önkéntesek felkészítése

Az ÉNO gondozottainak létszáma 20 fő, ebből 15 fő XI. kerületi lakos. Állandó napirend szerint folynak a foglalkozások, melyeket szakemberek – gyógypedagógus, terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók – vezetnek.

Foglalkozások fajtái:

- Kézműves (bőrözés, szövés, gyurmázás, agyagozás, rajzolás, vágás, ragasztás, színezés, festés, hajtogatás, kézimunkázás, varrás, gobelinkészítés, szárazvirág-kötészet, gyertyaöntés, sütés-főzés).
- Testnevelés: torna, tánc, ritmikustorna, labdajátékok, úszás hetenként a Kondorosi úti uszodában.
- Mozgásterápia
- Levegőzés: napi fél óra séta a kertben vagy a környéken.
- Kirándulás: hetente egy alkalommal tömegközlekedési eszközzel vagy saját autóbusszal.
- Fejlesztés, szinten tartás: olvasás, írás, számolás, logopédia, verstanulás, szerepjátás, ismeretterjesztő videofilmek közös megtekintése, megbeszélése.
- Élményterápia: élménybeszámoló, beszélgetésre nevelés, önkifejezés gyakorlása.
- Játékterápia: társasjáték, színjáték, bibliai részletek megjelenítése.
- Zene: ének- és ritmusgyakorlatok, színeskotta-módszerrel instrumentális zene és ének, közös zenehallgatás, gitározás, éneklés.
- Önellátásra nevelés: háztartási munkák elsajátítása napos rendszerben (asztalterítés, használt edények lehordása, tiszta edények eltörölgetése és helyrerakása, takarítás) önálló és kultúrált étkezés gyakorlása, tömegközlekedésben való részvétel, vásárlás elsajátítása.
- Kerti munkák: öntözés, ásás, gyomlálás.
- Kulturális és közművelődési programok: múzeum-, hangverseny-, színházlátogatás, nyilvános helyen való viselkedés gyakorlása (bevásárlás, utazás, istentisztelet).
- Közösségformálás és integráció: hittan- és klubfoglalkozás hetente közép- és főiskolás fiatalokkal; közös nyaralás vidéken; születés- és névnapok megünneplése, egymás megajándékozása.
- Szombatonként közös összejövetel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás.

Az állandó nappali ellátást még nem igénylő sérültjeik és családjuk számára is biztosítani szeretnék a fejlesztő foglalkozásokat, közösségbe való beilleszkedésüket. Minden szombaton közös programot, hitoktatást szerveznek számukra, gyógypedagógus-teológus irányításával, ahol találkozhatnak egymással és nem fogyatékos barátaikkal. Együtt ülnek meg a név- és születésnapokat, az év nagy ünnepeit, közös étkezéssel és énekléssel. Közben a szülők egymás-

sal beszélgethetnek, megoszthatják egymással problémáikat. Gyakran hívnak meg szakembereket (lelkipásztor, pszichológus, jogász), hogy a szülőkben segítőikben felmerülő aktuális kérdésekre válaszoljon.

Sok éves hagyománytól eltérően a 2009. évi nyaralás helyszíne Nagyvenyim volt, a helyi plébánia kezelésében lévő, volt ciszter rendház épületében. 2009. június 29. - július 26. között nyaraltak értelmileg akadályozott (középsúlyosan és súlyosan értelmi fogyatékos) hittanos fiataljaikkal. Egy turnusban 28, illetve 24 fő sérült nyaralt. Kísérésüket, segítségüket egy-egy – hetente váltakozó – felnőtt, szakképzett gyógypedagógus turnusvezető irányítása mellett 16 - 26 közép- és főiskolás fiatal látta el, összesen 72-en érkeztek segíteni. A segítőik nyári szabadságuk egy részét önként töltik sérült védenccel és egymással. Ilyenkor két hétre átvállalják a szülőktől sérült gyermekeiket, hogy legyen módjuk kikapcsolódni, feltöltődni, s hogy többet foglalkozhassanak nem sérült gyermekekkel.

A segítőik gazdag programmal tették felejthetlenné a nyaralást. Készségfejlesztő foglalkozásokkal, kulturális programokkal, sportversenyekkel, ügyességi vetélkedőkkel készültek.

c) *Bliss Alapítvány Segítő Kommunikáció-módszertani Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (1112 Budapest, Neszmélyi út 36.)*

A Bliss Alapítvány elsődleges célkitűzése az volt a 2009. évre, hogy a 2008. évi megerősödést követően a szakmai munkára koncentráljanak. Az info-kommunikációs akadálymentesítés jegyében törekedtek az 1997. évi XCII. törvényben foglaltak megvalósítására, azaz az AAK-eszközök és módszerek rászorultakhoz való eljuttatására és az ehhez szükséges szakemberek képzésére. Ennek főbb elemei voltak a képzés (saját dolgozók képzése, külső hallgatók, ill. oktatók képzése, ill. továbbképzése), ismeretterjesztés, valamint az eszközkölcsonzés.

Képzések

Az intenzívebb szakmai képzés érdekében valamennyi munkatárs négynapos grazi tanulmányúton vett részt 2009. február elején, Gonda Pickl logopédusnő szakmai irányítása mellett. Ennek fedezetéül egy 2008-ban elnyert NCA pályázat szolgált. Az útról nyilvános szakmai napon számoltak be a kollégák február végén, valamennyien ppt prezentációval téve érzékletessé és szemléletessé a tapasztalataikat. Különösen a súlyosabban, halmozottan sérült, értelmileg is érintett gyermekek oktatásával, fejlesztésével és az integrációval kapcsolatban szereztek érdekes tapasztalatokat.

Akkreditált AAK-tanfolyam lebonyolítása 20 fő részére

Az augmentatív és alternatív kommunikáció (AAK) alapjai: a sérült emberi kommunikáció korai felismerése, diagnosztikája, valamint kognitív, pszichés és szociális következményeinek kompenzálása gyógypedagógiai módszerekkel. A 2008-ban megújított akkreditációjú tanfolyam költségeit az SZMM vállalta át, így a résztvevők számára az ingyenes tanfolyam iránt óriási volt az érdeklődés. A hallgatók az ország szinte minden pontjáról érkeztek Mezőfalvától Pécsig, Szegedtől Kaposvárig és Esztergomtól Sopronig, összesen 11 településről. A húsz felvett hallgató között 15 gyógypedagógus, 3 konduktor, 1 gyógytornász és 1 logopédus szerepelt.

AAK-technológiai tanfolyam

Májusban új tanfolyamot tartottak korábban AAK-tanfolyamot végzetek részére Info-kommunikációs akadálymentesítési technikák alkalmazása, a mindennapi használat elsajátítása és annak betanítása halmozottan, súlyosan sérült, beszédképtelen személyek, ill. oktatóik és családtagjaik részére címmel. Ennek tematikáját is újonnan dolgozták ki és készítették elő akkreditációra. Lényege a rendelkezésre álló technikai, kommunikációs és oktatási segédész-

közök (szoftver és hardver) használatának megtanítása, valamint annak oktatása, hogy hogyan lehet szülőknek és más pedagógusoknak megtanítani az eszköz használatát olyan szinten, hogy az illető képessé váljék e tudás továbbadására az érintett használó részére.

Tudományos ülések, szakmai napok

Az év folyamán három alkalommal tartottak nyílt szakmai napot: február 26-án: Bobath-módszer, összejtek, jelek- gesztusok; május 14-én: fogyatékossgal járó, ritka kórképek, a halmozottan sérült gyermek játékanak jellegzetességei és a súlyos mozgássérült gyermek fizikai pozicionálása; szeptember 25-én: Angelman szindróma (ez utóbbi a Tudományok Napja rendezvények közé tartozott). Április 12-én a Moira Konduktív Alapítvány felkérésére finn és svéd kollégáknak mutatták be az AAK oktatásának és alkalmazásának programját, valamint a szolgáltatás e speciális civil modelljét (dr. Kálmán Zsófia angol nyelvű ppt prezentációja).

Saját dolgozók képzése

Egy dolgozó a BME közoktatási menedzseri felsőfokú, egyetemi szintű, posztgraduális képzésére jár, egy konduktor jelentkezett a Kézenfogva Alapítvány gesztusnyelv-tanfolyamára. Összesen 5-en előadással jelentkeztek a 2010. évi nyári ISAAC konferenciára.

Képzési létszámadatok

AAK-tanfolyam: 20 fő, technológiai tanfolyam: 38 fő. Szamai napok, nyílt napok, tudományos rendezvények közönsége: 136 fő. Hospitálás, szakmai konzultáció: 32 fő szakember + 35 fő szülő. Oktatás: 18 fő főiskolás (6-6 alkalommal), 20 fő egyetemi hallgató.

Önkéntesek

2 fő önkéntes főiskolai hallgató rendszeresen járt oktatni a növendékeket, 1 önkéntes a Játzócsoportban dolgozott.

Intézetlátogatás, helyi tanácsadás, konzultáció

Május 4-én Pécsre, a Kerek a Világ Alapítványhoz, május 11-én a szombathelyi Aranyhíd Nevelési Oktatási Integrációs Központba, szeptember-októberben három alkalommal a Reménysugár Habilitációs Központba, november 8-án a jászberényi Maci Alapítvány meghívására esélyegyenlőségi napra és november 13-án Győrbe látogattak el. Nagytétényben, Jászberényben és Győrött előadást tartottak eszközbemutatóval, Szombathelyen és Pécsen pedig diagnosztikai felméréseket végeztek, eszközhasználati tanácsadással egybekötve.

A programvezető személyes konzultációs lehetőséget biztosított 35 alkalommal, amikor speciális, nehezen kezelhető problémák megbeszélését kérték a családok (pl. eszközhasználati sikertelenségek okai, családi, házastársi ellentét a fogyatékossgal kapcsolatban, közlekedési akadályok, anyagi nehézségek).

Két családot tudtak meglátogatni: egyet egy Győr közelében lévő kis falucskában, egyet pedig Budapesten.

Szolgáltatás

A növendéklétszámot a tervezettnél megfelelően megemelték: 7 főt fogadtak a preventív csoportban (1-3 év) és 37 főt az SKMK programban (3 év feletti).

A diagnosztikai program keretei között 38 vizsgálat történt, ebből 12 főt vettek programba.

A nyáron új szolgáltatásként napközis tábort rendeztek, amelyben 7 gyermek vett részt. A zánkai ifjúsági táborban szintén 7 főt nyaraltattak.

AAK-eszközkölcsönzési rendszer és nyilvántartási szoftver kidolgozása

E program pont lényegében két feladatot foglalt magában. Egyrészt szükséges volt az eszköz-kölcsönzés szakmai feltételrendszerének más szervezetek részére is átadható formában történő kidolgozása, másrészt elengedhetetlen egy rugalmas, a szakmai és gyakorlati igényeknek megfelelő szoftver kidolgozása. Kidolgozták a kölcsönzés szakmai, gyakorlati és informati-

kai feltételrendszerét. A rendszert a gyakorlatban folyamatosan tesztelték és módosították, nemcsak saját kölcsönzési tapasztalataikat véve figyelembe, hanem a velük szakmai kapcsolatban álló intézmények és személyek gyakorlatát is. Noha a tesztelés áthúzódik a 2010. évre is, elkészült egy tanulmány a Szociális és Munkaügyi Minisztérium részére, amely a négyéves előkészítő munka és az egyéves kölcsönzés során szerzett tapasztalatokat összegzi, valamint a felmerült problémák megoldására alkalmas kölcsönzési szoftver kialakításáról szól. 2009-ben összesen 19 szülő és 6 intézmény kölcsönzött, több alkalommal, alkalmanként 5-20 eszközt.

Anyagi háttér

Az éves kiemelten közhasznúsági beszámoló pénzügyi fejezete részletesen tartalmazza a bevételek és kiadások alakulását.

A munka anyagi feltételeit a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 11 MFt összértékű pályázatai, az NCA, közoktatási és szociális normatívák, a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata támogatása, adományozók, szülői befizetések, könyveladások, valamint OEP-juttatások teremtették meg. Az év folyamán több kisebb pályázaton is indultak. A nyáron TÁMOP pályázatot is benyújtottak, K+F tevékenységünk előmozdítása érdekében. Az adományozói összegeknek köszönhetően az év folyamán ösztöndíjat tudtak biztosítani a növendékek számára, akik így 75-90%-os kedvezményben részesülhettek.

Dokumentáció, társadalmi aktivitás, PR

A tájékoztatás nemcsak a jó értelemben vett PR-t szolgálja, hanem egyfajta ismeretterjesztésre is lehetőséget ad. Mivel az utóbbi időben sajnálatosan sok kisgyerek került hozzájuk, szertették volna az ő életkorukat jobban tükröző, kicsit játékosabb küllemű prospektussal üzenni programjaikról, így teljesen új színvilággal és képanyaggal jelent meg az új prospektus.

A szakembereken kívül fontosnak tartják a társadalom tájékoztatását is. Ennek érdekében bemutatót tartottak az AAK természetéről, az alkalmazott high tech csodákról, a halmozottan sérült gyermekek integrációját lehetővé tevő info-kommunikációs akadálymentesítésről május 1-én a „Fogadj el” c. rendezvényen és május 16-án az „Egyenlítő” c. esélyegyenlőségi napon. Novemberben Jászberényben jártak, ahol az ottani esélyegyenlőségi napon szülők, testvérek, oktatók, érdeklődők és önkéntesek ismerkedhettek meg a kommunikációs segéd-eszközök világával.

Novemberben az MTV1 „Sorstársak” c. műsorában szerepeltek 12 perces filmmel (készítette Király Levente), decemberben pedig a Kossuth Rádióban hangzott el 45 perces riport Kálmán Zsófiával a kommunikációsérült emberek világáról.

II. 3. Kötelező szakosított ellátások értékelése

1) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

A) Időskorúak gondozóháza

A szolgáltatást az Újbudai Idősek Háza (1115 Budapest, Fraknó utca 7.) nyújtja.

Az idősek átmeneti otthona teljes körű ellátást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni, valamint azon személyek, akik idősek otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás, ideiglenes jelleg-

gel legfeljebb egy év időtartamra, különös méltánylást érdemlő esetben további egy évvel az elhelyezés meghosszabbítható.

A jogszabályokban előírt szakmai feladatok ellátásánál meghatározó, a szervezetük által elfogadott értékek megjelenítése: külső és belső környezet igényessége, stabilitása, a mindennapok során érvényesülő egyénközpontú szemlélet, együttműködés. A biztonság és bizalom szükségletének kielégítése, szakszerűség, segítő szándék, a humanista szellemiség, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az idős ember szeretete, megértése és feltétel nélküli elfogadása.

2009. március 1-től 28 felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre. A felvételt kérelmezők közül 14 fő nyert felvételt, 6 kérelem került megszüntetésre, 4 fő elhalálozása, 1 fő kérelmének elutasítása, 1 fő kérelmének visszavonása miatt. 2009. december 31-én az ellátottak száma 10 fő volt, év közben 1 fő hazagondozása valósult meg, 3 fő tartós bentlakást nyújtó intézményben nyert elhelyezést. A gondozóházi szakfeladat 2009. évi statisztikai átlagléttszáma 9 fő. Év végén a várakozók száma 6 fő volt.

Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 82,5 év, a nőknél 82 év, a férfiaknál 83 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján az ellátást igénybe vevők 80%-a 80-90 év közötti.

B) Fogyatékos személyek gondozóháza

A szolgáltatást a Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona (1116 Budapest, Szalóki utca 53.) nyújtja.

A tavalyi évben 30 fő gondozott ellátására 6 fő szakképzett ápolót/gondozót alkalmaztak. Összesítések alapján 9-10 fő XI. kerületi állandó lakost láttak el, akik éves szinten 3.275 gondozási napot töltöttek el az intézményben.

2009. január elsejétől napi rendszerességgel foglalkoztatási naplót vezetnek, beosztást készítenek és a fejlesztési terveket megújítják. Éves munkatervben meghatározták a foglalkozások területeit: divatékszerek készítése, szövés, kreatív díszítés, gyöngyfüzés, üvegfestés, papírmunkák, továbbá üdvözlő kártyák készítése.

A napi foglalkozásokat úgy alakították ki, hogy egyúttal az egyéni fejlesztés is teret kapott. A délelőtti és délutáni foglalkoztatáshoz, foglalkozásokhoz csoportbeosztás, névsor készült. A csoportok összetételénél figyelembe vették az ellátottak igényeit, terhelhetőségüket és mentális képességüket. Klienseik munkaalkalmasságát saját munkapszichológus szakemberük vizsgálta, gyógypedagógusuk pedig folyamatosan egyéni fejlesztést végez és tanácsokat ad a személyre szabott foglalkoztatásra.

Havi rendszerességgel foglalkoztatói értekezleteket tartottak, problémás esetekben esetmegbeszélést végeztek.

Az Átmeneti Otthonban előkészített terv szerint folytatták klienseik egészségügyi állapotának felmérését. Rendszeres szűrő és szakorvosi vizsgálatokra vitték el az ellátottakat a gondozók segítségével.

Gondozói értekezleteket havonta tartanak, eset-megbeszéléseket pedig ahogyan a helyzet megkívánja. A Szülőkkel, Gondnokokkal rendszeres kapcsolattartás folyik a kliensek minél hatékonyabb ellátása érdekében.

Többször volt szülői értekezlet. Kliensek is beszámolhattak saját örömeikről gondjaikról a Kliens-Fórumokon. Ezeket az alkalmakat jövő évben gyakoribb rendszerességgel kívánják majd megvalósítani annak érdekében, hogy a felmerülő problémákat az intézmény részéről minél gyorsabban orvosolni tudják.

II. 4. Vállalt alapszolgáltatási feladatok értékelése

1) Támogató szolgáltatás

A szolgáltatást az Egyesített Szociális Intézmények (1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

A feladat finanszírozása 2009-től pályázat útján történik, 3 éves időtartamra. Az Önkormányzatunk a pályázatot elnyerte, így 2009-2011. között a szolgáltatás a kerületben fogyatékkal élők számára biztosított. Az év közben elkészítették a szolgáltatás igénybevételének negyedéves jelentéseit. A támogató szolgálat munkatársai részt vettek a kötelező továbbképzéseken.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (a továbbiakban: FSZH) felhívására pályázatot készítettek, amit két témában nyertek meg a Támogató Szolgálat számítógépének cseréje 249 750 Ft támogatást, a munkatársainak szupervíziója 250 E Ft támogatást ítélt meg számukra.

15. táblázat A támogató szolgáltatás mutatói

Év	Állandó ellátottak (fő)	Személyi segítség (fő)	Szállító szolgáltatás (fő)
2007	28	15	5
2008	30	20	6
2009	29	27	23

A fogyatékos emberek személyi segítségét szakképzett munkatársak végzik. A szállítási szolgáltatást két gépkocsival biztosítják, a Mercedes autóbusz alkalmas kerekesszéket használó személyek szállítására is, mivel rendelkezik mobil rámpával és 4+3 biztonsági rögzítő rendszerrel.

A Támogató Szolgálat a pályázatban meghatározott 3 300 feladategységét túlteljesítette és lehetőség volt arra, hogy még 400 feladategységet az FSZH többlet finanszírozzon.

2) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az Egyesített Szociális Intézmények (1119 Budapest, Keveháza utca 6.) nyújtja.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2010. január 1-től nem kötelező önkormányzati feladat (Szt.86.§ (2) bekezdés c) pontja). A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás pályázati rendszerben, központi támogatásból finanszírozott ellátás lett. Az év folyamán előminősítő pályázatot kellett készíteni a későbbi pályázat benyújtása érdekében. Újbuda Önkormányzata vállalta, hogy a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatást nem szünteti meg, tekintettel arra, hogy a szolgáltatásra nagy az igény a kerületben.

A pályázaton a jelenleg működő 85 db jelzőkészülék 3 475 E Ft támogatást kapott.

16. táblázat A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mutatói

Év	Igénybevétel (fő)
2007	65
2008	85
2009	84

A szolgáltatás szakmai központja a Keveháza utca 4. szám alatt található. A diszpécsterszolgáltatást szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. látja el. A szolgáltatás 24 órás ügyeletét folyamatos munkarenddel és készenléti ügyelet formájában biztosítják. A készülékre várokozók száma: 49 fő.

3) Közösségi ellátások (szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű ellátás)

A szolgáltatást a Katolikus Karitasz RÉV Közösségi Ellátó Részleg (1111 Budapest, Bartók Béla út 96.) nyújtja.

A Szolgálat által nyújtott közösségi ellátás szolgáltatást a Bartók Béla út 96. szám alatt lévő telephelyen vehetik igénybe a kerület lakosai 2005. óta. 2009. január 1-től kapott a Szolgálat engedélyt az ún. alacsonyküszöbű ellátásra is Bartók Béla út 96., Csóka utca 5. szám alatti telephelyen.

Céljuk a szenvedélybetegek, valamint közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása. A szerhasználatnak, valamint járulékos ártalmainak csökkentése, a változás elindítása és segítése. Az életmód, életvitel váltásának ösztönzése, az utógondozás, illetve a visszaesés megelőzése.

Fontos az anonimitás, a kezelésre jelentkezés önkéntes, a terápiás folyamat célja az absztinencia elérése, de a folyamatban való részvételnek nem feltétele, nem az egészségügy keretein belül, de vele szorosan együttműködve fejt ki tevékenységét, a kliens állapotához és helyzetéhez igazítja a viszonylag könnyen teljesíthető elvárásokat, amelyek elindíthatják a kliens és családja életében a változást, az ellátásban való részvételhez nem szükséges vallási elkötelezettség, a segítségnyújtási formák minél könnyebb hozzáférhetőségét jelenti (beutaló, TB kártya, személyi igazolvány nem szükséges), az ellátás ingyenes, az önkéntesek tevékenységére is építenek (pl. önszervező csoportok működtetése).

II. Vállalt szakosított ellátási feladat

1) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősek emeltszintű otthona

A szolgáltatást az Újbudai Idősek Háza (1115 Budapest, Fraknó utca 7.) nyújtja.

A szociális otthoni gondozás komplex célja a kornak, egészségi állapotnak megfelelő létfeltételek biztosítása és végleges otthon teremtése. Az emeltszintű idősek otthona az átlagos szociális intézményi elhelyezésnél jóval magasabb színvonalú körülményeket biztosít az Szt.-ben meghatározottak szerint. A teljes körű ellátásnak négy alapeladata van; a fizikai, egészségügyi, pszichés gondozás, valamint a célszerű és tervezett szabadidős foglalkozások.

Az egyénre szabott fizikai, egészségügyi, mentális és életvezetési segítségnyújtási tevékenységünket a gondozási tervben határozzák meg a szükségletek alapján az ellátást igénybe vevővel, melyet évente, illetve szükség szerint értékelnek.

2009. december 31-én, az ellátottak száma 62 fő, a bérlok száma 5 fő volt. Évközben: 8 fő ellátott halt meg, 1 fő ellátási jogviszonyát megszüntette, 1 fő gondozóházi áthelyezését kérte, 9 fő új lakó került felvételre kérelme alapján. Az intézmény 2009. évi statisztikai átlaglét-száma: 62 fő volt.

Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 81,5 év, a nőknél 81 év, férfiaknál 82 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján 54,8%-a 80-90 év közötti, 90 év feletti lakó 12,9 %-a.

2009. évben 12 új felvételi kérelmet nyújtottak be (9 fő kerületi, 1 fő kerületen kívüli) intézménybe történő elhelyezésre. A felvételre várakozók folyamatosan nyilvántartása 2000. évtől történik, velük évente legalább egy alkalommal személyesen felveszik a kapcsolatot.

17. táblázat Az elhelyezést kérelmezők száma

Év	Elhelyezést kérők száma (fő)
2007	18
2008	10
2009	12

Az új kérelmek beadásának száma 2007. évtől csökkent, a 2008. évtől a bekerülés törvényi szabályozásának szigorítása további kérelmezők elmaradását okozta. 2009. évben minimális 20%-os mértékben nőtt a 2008. évhez képest.

2009. évben 27 kérelem került megszüntetésre, 4 fő elhalálozása, 23 fő kérelmének visszavonása miatt.

2009. december 31-én a kérelmezők száma: 70 fő, ebből 12 házaspár. Ez a szám a kérelmezők 13,3 %-a. A kérelmezők közül kerületen kívüli 20 fő, a kérelmezők 22,2 %-a.

Az ellátást igénybe vevők intézményi gondozási szükséglete szerinti besorolását az alábbi táblázat mutatja be.

18. táblázat A gondozási szükséglet mértéke

A gondozási szükséglet mértéke	Fő
Önellátásra képes (fennjáró), egészségügyi megfigyelést igényel	9
Önellátásra részben képes, egyes tevékenységekhez segítséget igényel	25
Önellátásra nem képes, rendszeres segítséget igényel, időszakos ellátásra szorul	22
rendszeres segítséget igényel, időszakos fekvő, folyamatos ellenőrzést igényel	1
ápolást igényel, ágyban fekvő, folyamatos ellátást és ápolást igényel	5

III. Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatainak értékelése

III. 1. Kötelező gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó alapellátások

1) Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekjóléti központ

A szolgáltatást Újbudai Humán Szolgáltató Központ
(1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.) nyújtja.

Kerületünkben a lakosság lélekszámának megfelelően az önkormányzat gyermekjóléti központ keretein belül biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást.

A Gyvt. által meghatározott feladatok legszélesebb spektrumban a prevencióban fogalmazódnak meg. Céljuk a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése a primér prevenció. Ezért a Központ kidolgozta a tanácsadás módszertanát, mely igen hatékonyan alkalmazható az intézményhez forduló kliensek esetében.

Tanácsadás: tanácsadásban részesül az a gyermek vagy család, amely nem veszélyeztetett, de átmenetileg olyan életvezetési problémával küzd, amely megoldásához önként igénybe veszi vagy elfogadja a gyermekjóléti központ segítségét.

Tanácsadás keretein belül kapják meg a kliensek a tájékoztatást a különféle igénybe vehető szolgáltatásokról, illetve az egyéb elérhető támogatásokról.

Tanácsadásra a kliens önkéntes megjelenésekor kerül sor, vagy gyámhatósági megkereséssel indul, védelembé vételi eljárás során. A kliensforgalom nagy számban tanácsadás keretein belül nyújtott gondozásban nyilvánul meg. Erre 2009-ben 354 alkalommal került sor.

19. táblázat A szakmai tevékenység igénybevételének bemutatása

Szakmai tevékenység	Fő
Információnyújtás	389
Tanácsadás	354
Segítő beszélgetés	349
Családlátogatás, hivatalos ügyekben való közreműködés	699
Összesen	1 791

Alapellátás

Veszélyeztetett gyermekek: Az alapellátásban gondozott, a védelembé vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettek. Ennek értelmében, 2009-ben 808 veszélyeztetett gyermeket gondozott a Központ.

Veszélyeztetett, de együttműködő kliensek esetében alapellátásban folyik a családgondozás.

Alapellátásban az alábbi problémák jelentek meg:

anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő

gyermeknevelési

családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek)

gyermekintézménybe való beilleszkedés

szülők, vagy a család életvitele

magatartászavar, teljesítményzavar

szülői elhanyagolás

családon belüli bántalmazás

szenvedélybetegség

20. táblázat A gyermekek veszélyeztetettségének okai 2009-ben

A gyermekek veszélyeztetettségének okai	Fő
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	181
Gyermeknevelési	140
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	99
Magatartás-, teljesítmény zavar	97
Családi konfliktus	113
Szülők, család életvitele	99
Szülői elhanyagolás	31
Családon belüli bántalmazás	27
Fogyatékoság, retardáltság	7
Szenvedélybetegségek	14
Összesen	808

Védelembe vétel

Amennyiben az alapellátás nem vezetett eredményre a szülő pedig nem volt együttműködő a veszélyeztetettség megszűnése érdekében védelembe vételre került sor.

101 védelembe vett gyermeket gondozott a Központ 2009-ben.

A védelembe vétel okai:

elhanyagolás

szökés

suicidum

abúzus (lelki, fizikai, szexuális)

Abban az esetben, amikor a védelembe vétel nem jár eredménnyel, más gyermekvédelmi eljárást kell kezdeményezni.

2009-ben kevesebb esetben került sor kapcsolattartási nehézségek okán védelembe vételre.

Nehézséget okozott azonban az illetékesség kérdése, mely probléma megoldásában egységes álláspont kialakítása szükséges.

Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása

2009-ben három alkalommal került sor fenti esetben gondozásra.

Ezek az esetek sokszor szintén az illetékesség kérdését vetették fel, mivel a válsághelyzetet a hajléktalanság jelentette. Ezekben az esetekben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület utcai szociális munkásaival közösen történik a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya elhelyezése, illetve gondozása.

Egy alkalommal még súlyosabb problémát jelentett a szerhasználó várandós anya segítségének lehetősége, illetve lehetetlensége. Ez ügyben szakmai tanácskozás is történt széles körből meghívott szakemberekkel, de csak az vált egyértelművé, hogy a gyermek megszületéséig a gyermekjóléti szolgálat sajnos tehetetlen.

Családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása

2009-ben átmeneti nevelésben 131 gyermek szerepelt az intézmény nyilvántartásában.

Ebből 42 gyermek állandó bejelentett lakcíme a Kossuth Lajos Gyermekotthon (Menyecske u. 16). Ezeknek a gyerekeknek azért a gyermekotthon az állandó bejelentett lakcíme, mert szülei tartózkodási helye ismeretlen, vagy nem rendelkeznek állandó bejelentett lakcímmel.

A Központ 89 esetben volt illetékes az átmeneti nevelt gyermekek szüleinek gondozására.

Átmeneti gondozás

2009-ben 30 család, 47 gyermek vette igénybe az átmeneti gondozást hosszabb-rövidebb időre. Évek óta jól működő kapcsolat jellemzi a közös munkát az átmeneti gondozást nyújtó Alapítványokkal. A Repülőtéri úton működő munkásszállóból átalakult átmeneti otthon nyújtott segítséget ezekben az esetekben.

A *bölcsődék*, mint napközbeni ellátást nyújtó intézmények meglehetősen nehéz helyzetben vannak az igen nagy igény és kevés férőhely okán. Az egyre nehezebbé váló gazdasági helyzetben rendszeresen fordul az intézményhez dolgozni szándékozó szülő, segítséget kérve gyermekük mielőbbi bölcsődei elhelyezéséhez. Ezekben az esetekben az Egyesített Bölcsődei Intézmények vezetőjével egyeztetve történik a megfelelő elhelyezés.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

2009-ben 4 fő koordinátor végezte az iskolai szociális munkát az *oktatási intézményekben, óvodákban, általános és középiskolákban, illetve a bölcsődékben*. Az intézményi koordinátori munka – iskolai szociális munka – 17 éves múltira tekint vissza a kerületben.

Hetente, illetve kéthetente a koordinátor fogadóóra keretében az intézményekben konzultált a *veszélyeztetettség megelőzése* érdekében a gyermekvédelmi felelőssel, osztályfőnökkel, igazgatóval, szükség szerint a szaktanárokkal.

Szakmai tanácsadást nyújtott az iskolában kezelhető deviáns megnyilvánulásokkal kapcsolatban.

Igény szerint találkoztak a gyermekekkel és/vagy szülőkkel melynek célja:

- információnyújtás a diákok számára, hogy hol, mikor, kitől kaphatnak segítséget problémáik megoldásához
- a negatív magatartásformák kialakulásának megelőzése, értékek megerősítése
- segítő beszélgetés a veszélyeztetett gyerekekkel
- A koordinátor szülői értekezleten vagy nevelőtestületi értekezleten, illetve osztályfőnöki órán az alábbi témákban szervezett előadásokat:
- pályaaorientáció
- párválasztás
- serdülőkori krízishelyzetek
- drogprevenció, bűnmegelőzés

Havonta, kéthavonta szakmai team keretében az iskolai gyermekvédelmi felelős, az osztályfőnöki munkaközösség-vezető, iskolai mentálhigiénés szakemberek, iskolapszichológus, iskolai fejlesztő pedagógus, logopédus, szabadidő-szervező, védőnő, koordinátor részvételével segítették a közös gondolkodást, kommunikáció kialakítását a gyermekeket érintő kérdésekben. Ezek a szakmai megbeszélések már számos oktatási intézményben, sok iskolában, óvodában megvalósultak és nagyon eredményesek voltak.

Magántanuló (kliensek) számára a Gyermekjóléti Központban önismereti csoportot (illetve lehetőség szerint korrepetálást) szervezett a Központ.

A védőnőkkel közös gondolkodás eredményeként jött létre a védőnők számára a jelző lap, melynek alkalmazása, fejlesztése folyamatban van.

Az orvosokkal az együttműködés jó, minden esetben kitöltésre került a megfelelő adatlap, mely a védelemben vételi eljárás lefolytatásához szükséges.

A kerületi rendőrkapitányság munkatársaival 2009-ben megerősödött a Központ kapcsolata. A Rendőrkapitányság jelzési kötelezettségével él és a visszajelzést is minden esetben megkapják a Gyermekjóléti Központtól. Segítettek családok felkutatásában, illetve a gondozási folyamat egyes szakaszaiban.

Az év folyamán több alkalommal a két szervezet vetítéssel egybekötött bűnmegelőzési órát tartott a kerület iskoláiban. Egészségnapot, bűnmegelőzési vándorkiállítást, jeles kerületi rendezvényeken bűnmegelőzési programokat szervezett együtt a két intézmény.

Több megkeresés történt a rendőrség részéről, azokban az esetekben, amikor kiskorú közvetlen veszélyeztetését észlelve a távoltartás intézményének alkalmazása vált szükségessé.

Nagy számban megnőtt a szabálysértő és bűncselekményt elkövető fiatalok száma. A rendőrség minden esetben élt jelzési kötelezettségével és azt írásban megtette. 2009-ben 149 eset.

2009-ben változatlanul eredményes volt a kapcsolat a kerületi *Nevelési Tanácsadóval*, a *Logopédiai Intézettel*, valamint a *Pedagógiai Intézettel*. Az iskolai szociális munka megerősödésének köszönhetően a koordinátorok aktívan közvetítettek az iskolák és a segítő intézmények között. A *bíróságokkal* a kapcsolat szinte kizárólag a kapcsolattartásos esetek okán realizálódott és nagyon személyfüggő a bíró viszonyulása az esethez és a családgondozóhoz is. A *civil szervezetekkel*, alapítványokkal továbbra is igen hatékony a Központ kapcsolata.

21. táblázat

A jelzőrendszer által küldött jelzések száma intézménytípusonként	Fő
Egészségügyi szolgáltató	18
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató	12
Közoktatási intézmény	193
Rendőrség	53
Ügyészség, bíróság	2
Társadalmi szervezet	10
Állampolgár	21
Önkormányzat	156
Összesen	465

Elmondható, hogy a jelzőrendszer minden tagjával eredményes a kapcsolat és az évek alatt kialakított formában történik a jelzésátadás és kapcsolattartás.

Ennek eredménye, hogy az esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon a részvételi arány 100%-osnak mondható. Ennek köszönhetően komoly érdemi előrelépés volt tapasztalható az esetek kezelésében, így eleget téve a törvényben megfogalmazott kötelezettségeknek is.

A Gyermekjóléti Központ speciális feladatai

Kórházi szociális munka

A Központ rendszeresen kapcsolatot tart a kórházi védőnőkkel, valamint a szülészeti osztály dolgozóival.

2009-ben több jelzés érkezett kórházakból elhanyagolt terhességből született újszülött hazaadásával kapcsolatban. A családgondozók minden esetben körültekintő intézkedéssel, a védőnőkkel szorosan együttműködve járultak hozzá, hogy az anya elhagyhassa gyermekével együtt a kórházat.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai szociális munkát a Szolgálat a helyi igényeket és sajátosságokat figyelembe véve látja el. Kamaszcsoportot, szabadidős elfoglaltságot szervez a csellengés megelőzése és megszüntetése érdekében, nyáron pedig különféle táborozási lehetőségeket kínál a gyermekek részére.

Készenléti szolgálat

A Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható közismert telefonszám (06-30-4595090) biztosításával szervezi, úgy, hogy a készenléti munkatárs szakszerű segítséget nyújt, vagy ilyen segítséget mozgósít (pl.: rendőrség, TEGYESZ, orvosi ügyelet, átmeneti szállók).

Kapcsolat ügyelet,-mediáció

A kapcsolatügyelet és mediáció hatékony működtetésének szakmai kidolgozása elengedhetlenné vált, ezért több családgondozó mediációs képzésben részesült. Kidolgozták a kapcsolattartás, illetve a mediáció intézményi módszertanát. Ez a projekt igen sikeresnek bizonyult, a Központ valamennyi szakembere a konfliktuskezelésnek ezt a módját a családgondozás folyamatában is egyre intenzívebben, jó hatékonysággal alkalmazza.

Prevenció

A Központ iskolai szociális munkájának minden mozzanata a prevenciót szolgálja. Egyrészt megerősíti és segíti a pedagógust abban, hogy helyben adekvát módon tudja kezelni a problémás gyerekeket (esetmegbeszélő csoport pedagógusok számára) és csak akkor forduljon a Gyermekjóléti Központhoz, amikor minden, számára adott pedagógiai eszköz kevésnek bizonyult.

Szintén helyben kínál segítséget a szülőknek és a gyermeknek egyaránt, az iskolával-tanulással kapcsolatos problémái megoldásához. Szükség szerint mediálás is történik a felek között.

Az elmúlt évben az iskolák az alábbi programokon vettek részt:

- *drogprevenció* keretében filmvetítés (Budapest végállomás, Egy nap)
- *csoportos esetmegbeszélés* pedagógusok számára (agressziókezelési technikák, segítségnyújtás a pedagógus személyiség védelméhez, mentális technikák elsajátítása, megerősítés, támogatás a szakmai kiégés elkerülésére)
- *tanulást segítő foglalkozások* szervezése, magántanulók, és tanulási problémával küzdő kliense számára: a tanulási folyamatok segítése, a tanulást segítő módszerek kialakítása, tanítása, figyelem, koncentráció fejlesztés, monotoniatűrös fejlesztés, beszédkészség fejlesztés, *korrepetálás* biztosítása
- *felvilágosító órák* tartása az iskolákban (a családom és én, kamasz-szülő konfliktus, szerelem, párkapcsolat, szexualitás)
 - kapcsolódás a kerület fiatalkori *bűnmegelőzési* stratégiájához. Áldozattá válás megelőzése, kezelése,
 - *kamaszcsoport*,
 - *halmozottan hátrányos helyzetű csecsemők mozgásfejlesztő, foglalkoztató csoportja*.

Bűnmegelőzési társasjáték bemutatása, használata az oktatási intézményekben, délutáni iskolai foglalkozásokon, az intézményben.

AIDS prevenciók előadások megkezdése az iskolákban a kerületi ÁNTSZ-szel egyeztetve.

TÁMOP pályázat keretein belül a Központ szervezésében önismereti csoport, kortárs csoport, dráma csoport, egészségnap.

Szabadidős programok és táborok

2009. márciusa és májusa között a kerületi általános iskolák tanulói számára Magyar Mesevilág címen vetélkedő szervezése, melynek egyik fő mozzanata volt a témához tartozó kerámia kiállítás megrendezése. A vetélkedőn és kiállításon összesen 635 gyermek vett részt.

2009-ben sikerült gazdag táborozási lehetőséget biztosítani a kerület gyermekeinek (Újbudai Eleven Tábor, Újbudai Cigány Kisebbségi Önk. Tábor, Budakeszi Vadaspark (Bagolyvár-birodalom), Szülők Háza (Művészeti Mese-és Élménytábor), Mogyoródi lovasnapok.

2) *Bölcsőde*

A szolgáltatást az Egyesített Bölcsődei Intézmények (1119 Budapest, Tétényi út 46-48.) nyújtja.

Az intézmény feladatai a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások körébe tartoznak, melyek végrehajtásával hozzájárul a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott módszertani feladatok ellátását az intézmény 2003. szeptembere óta végzi, 2006. május 1-től egész Közép-Magyarország régióra kiterjedően.

Az intézmény alapfeladata a családban nevelkedő 3 éven aluli, átlagos fejlődésű gyermekek napközbeni szakszerű gondozása, nevelése, harmonikus testi és szellemi fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni gondozása, nevelése, korai fejlesztése a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság javaslata alapján.

A feladat ellátása 9 helyszínen (tagbölcsődében) 2009. augusztus 31-ig 635, 2009. szeptember 1-től 655 férőhelyen történt.

22. táblázat A bölcsődék igénybevétele

Bölcsőde telephelyei	Fő
Napsugár Bölcsőde (Csikihegyek u. 9.)	154
Kuckó Bölcsőde (Bogdánfy u. 4/a.)	113
Pöttöm Bölcsőde (Ménési u. 41.)	66
Mogyoróskert Bölcsőde (Fraknó u. 13-15.)	120
Szemlünk Fénye Bölcsőde (Tétényi u. 46.-48.)	202
Katica Bölcsőde (Törökugrató u. 10.)	117
Dúdoló Bölcsőde (Menyecske u. 2.)	156
Bóbita Bölcsőde (Fonyód u. 3.-5.)	197
Mesevár Bölcsőde (Zólyomi u. 20.-22.)	114
Egyesített Bölcsődei Intézmények összesen	1 239

A 2009. évben sem csökkent kerületünkben a napközbeni kisgyermekellátás iránti igény, a bölcsődei férőhelyek átlagosan 118 %-os feltöltöttséggel működtek. Az év folyamán 20 férőhelybővítés történt szeptember hónaptól a Törökugrató utca 11. szám alatti bölcsődében, így valamennyi engedélyezett férőhelyen alapellátó tevékenységet folytat az intézmény. Ennek ellenére 83 család részére nem tudtak bölcsődei férőhelyet biztosítani az általuk kért időpontban. Az intézmény alapellátás szintjén biztosítja a 6 éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését, gondozását is korai fejlesztéssel, amelyet az alábbi táblázat mutat be.

23. táblázat A korai fejlesztés mutatói

Bölcsőde telephelyei	Fő
Szemlünk Fénye Bölcsőde (Tétényi út 46-48.)	1
Pöttöm Bölcsőde (Ménési u. 41.)	1
Katica Bölcsőde (Törökugrató u. 10.)	1
Bóbita Bölcsőde (Fonyód u. 3.-5.)	6
Mesevár Bölcsőde (Zólyomi u. 20.-22.)	1
Egyesített Bölcsődei Intézmények összesen	10

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban igényelnék a bölcsődei ellátást, de a magas feltöltöttség beszűkíti az intézmény lehetőségeit. Azok a gyermekek, akik felvett nyertek nem csak a napközbeni gondozást-nevelést, hanem a korai fejlesztést is igénybe vették. A szakszerű ellátásról 4 segítő szakember gondoskodik (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermek szakorvos).

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények emellett Közép Magyarország régió területén módszertani feladatokat is ellát, 202 bölcsődei intézmény és 105 családi napközi szakmai segítségét, ellenőrzését, szakmai programjaik szakértését végzik. A feladatot ellátó szakemberek száma 5 fő.

3) Gyermekek átmeneti otthona

*A szolgáltatást a Krízis Alapítvány Átmeneti Otthona
(1225 Budapest, Nagytétényi út 266.) nyújtja.*

Az Alapítvány gyermekotthona szabad kapacitásának mértékéig az Önkormányzattal 1999-ben feladat ellátási szerződést kötött. Az Alapítvány átmeneti gyermekotthonának alapvető célja, hogy szervesen kapcsolódva a gyermekvédelem intézményrendszerébe, a Gyermekjóléti Szolgálatokkal szorosan együttműködve segítsen a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik kezelésében.

A 2009. évben is a megszokott színvonalon, eredményesen működött az alapítvány, biztosítani tudta a folyamatos fogadókészséget.

A XXII. és a XI. kerület által fenntartott 12-12 férőhely szükséges és elégséges kapacitást nyújt a feladat megoldására. Helyhiány miatt egyetlen rászoruló sem kellett elküldeniük, várakoztatniuk.

2009-ben induló létszámuk 21+4 fő, záró létszámuk 21+6 fő volt.

A Krízis Alapítvány Gyermekotthona összesen 74 fő részére nyújtott átmeneti elhelyezést. Eseteiket a gyermekjóléti szolgálatok irányítják hozzájuk, a gondozási folyamat szoros intézményi együttműködéssel történik.

Gondozottjaik életében az alábbi veszélyeztető tényezők halmozottan jelentkeztek:

- hajléktalanság: 15 eset
- elégtelen lakhatási körülmények: 16
- bántalmazás: 7
- szülő egészségügyi problémája: 3
- családi konfliktus: 5
- gyermek magatartási problémája: 9
- szülő életvezetési problémája: 5
- szülő szenvedélybetegsége: 4
- szülő kórházi kezelése: 2
- szülő – gyerek közötti kommunikációs probléma: 6
- lakhatás megszűnése: 10

A Gyermekotthon 24 férőhelyén, és a Gyermekotthonhoz kapcsolódó 6 utógondozást biztosító külső férőhelyen krízishelyzetben lévő gyermekek, gyermekek és édesanyák, illetve fiatal felnőttek elhelyezését oldották meg.

XI. kerületi ellátottaik száma 39 fő, 2445 gondozási nap. Átmeneti gondozottak összesen 68 fő 5227 gondozási napot, a szakellátásban részesülő 6 fő 933, az utógondozott 6 fiatal 1853 gondozási napot töltött otthonaikban.

A gyermekek folyamatos gondozása mellett fontos feladat az esetmegbeszéléseken való részvétel. Hatósági intézkedést önállóan nem kezdeményeztek, de az intézmény egyes esetekben állást foglalt hatósági intézkedés szükségessége mellett.

A gondozási folyamat során előfordulhat, hogy a növendék alapellátásból szakellátásba kerül át, ez a gyermekotthon gyakorlatában (mivel szakellátási jogosítvánnyal is rendelkeznek) csupán adminisztratív különbséget jelent. A Budapest Főváros Önkormányzatának Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat (a továbbiakban: TEGYESZ) helyezési bizottságának javaslattétele, a Gyámhivatal gondozási hely kijelölő határozata után, a növendék már a számára hosszú távon megoldást jelentő intézménybe kerülhet, mentesülve egy másik - Fővárosi fenntartású - átmeneti otthonba költözés fizikai és pszichés terheitől.

Az átmeneti gondozás befejeztével otthonába visszakerült 23 fő, haza másik szülőhöz 2, albérletbe 12, pályázati lakásba 2, családok átmeneti otthonába 3, más szakellátási intézménybe 1, náluk lett utógondozott 2, elhunyt 1, ismerősökhöz költözött 3 fő.

A gyermekotthon karácsonyi ünnepségének megrendezésében segítségükre volt a Campona 100 E Ft-tal, illetve 1%-okból 171 515 Ft, magánszemélytől 200 E Ft, az MSNP Egyesülettől 50 E Ft támogatást kaptunk.

A Tropicarium és az Álomautó Kiállítás a szünidei programok megszervezésében nyújtott értékes segítséget.

A Gyermekotthon épületén 2009-ben csak a legszükségesebb javítási, illetve karbantartási munkákat végeztették el.

5) *Családok átmeneti otthona*

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

a) Anyaoltalmazó Alapítvány Anyaotthona

(1201 Budapest, Török Flóris utca 228.)

Anya- és Gyermekeotthon 1992 óta, immár 18 éve nyújt segítséget az átmenetileg vagy tartósan otthontalanná vált családok befogadásával annak érdekében, hogy megelőzze, illetve megszüntesse a gyermekek veszélyeztetését, a szülőt gyermeke teljes körű ellátásában, és közreműködjön az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében, lakhatási problémáinak megszüntetésében.

Otthonuk megnyitása óta 1578 édesanyának és 2888 gyermeknek, 2009-ben 69 édesanyának és 164 gyermeknek nyújtottak segítséget. 2009-ben a XI. kerületi lakosok közül 1 fő anya és 3 gyermek kapott átmeneti elhelyezést az otthonban, összesen 256 gondozási napra vették igénybe a szolgáltatást.

A munkájuk során továbbra is nagy hangsúlyt fektettek az intézményben élő marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő anyák szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására, életminőségük javítására.

A korábbi évekhez hasonlóan gyermek- és ifjúságvédelmi programokkal kiemelt figyelmet szenteltek a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok korai pszichoszociális intervencióját célzó programoknak, a szocializációs hátrányok mérséklésének, a prevenciónak, társadalomba való beilleszkedésük elősegítésének.

Szakmai csapatjuk - szociális munkások, szociálpedagógusok, pedagógusok, pszichológusok, orvosok, védőnő, jogász – komplex szakmai tudásával, a családokkal együttműködve folyamatosan arra törekedett, hogy megszüntesse a gyermek veszélyeztetettségét, segítse a szülőt gyermekei ellátásában, és közreműködjön az intézményi ellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében, lakhatási, életvezetési problémáinak megszüntetésében.

A következő programok valósulhattak meg eddig 2009-ben: Gyermekmegőrző, Főzőtanfolyam, Nyári szabadidős program, Gyakorlati terephely, Szakmai továbbképzés, Minőségbiztosítás, Módszertani értekezletsorozat, Adománygyűjtési program.

A kiemelt programokon túl a következő rendszeresen működő szolgáltatásokkal is segítették klienseiket:

- Egészségügyi szolgáltatás
- Jogi tanácsadás
- Pszichológiai tanácsadás
- Pedagógusok foglalkozásai
- Óvodai, iskolai szünetekben külső programok
- Igény szerint egyéni korrepetálás
- Az iskoláskorú gyerekek számára interaktív prevenció programot szerveztünk
- Az időszakos programok: farsangi, húsvéti mulatság, anyák napi rendezvény, gyermeknap műsor és ajándékosztás, Halloween party, Mikulás, Karácsonyi ünnepség, illetve kirándulások
- Családi kirándulások, programok
- Szerdánként ruhabörze és adományosztás (élelmiszerek, bébiétel, testápoló termékek, babaápolási termékek, tisztasági szerek)
- Gyermeknevelő csoport
- Torna
- Szupervíziós foglalkozás

b) Sorsunk és Jövönk Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona
(2045 Törökbálint, Köztársaság tér 7.)

A Sorsunk és Jövönk Kiemelten Közhasznú Alapítvány Újbuda Önkormányzatával kötött szerződés alapján a XI. kerületből érkező családokat is ellátja. A tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre több család szorul erre a segítségre. A XI. kerületből érkező családok a törökbálinti vagy a diósi otthonba kerülnek elhelyezésre. A Sorsunk és Jövönk Kiemelten Közhasznú Alapítvány „Bona Dea” Családok Átmeneti Otthonában és a „Don Bosco” Családok Átmeneti Otthonában 2009. évben 10 család - 15 felnőtt és 18 gyermek - kapott elhelyezést.

Az Alapítvány szoros szakmai kapcsolatot tart fenn az Újbudai Humán Szolgáltató Központ munkatársaival, családgondozókkal. A beköltözött családokról rendszeresen tájékoztatást küldenek, a bekövetkezett változásokat közösen értékelik. Szükség esetén esetkonferenciát tartanak a család előrelépésének érdekében. A család természetes támaszainak felkutatásában együttműködnek. Amennyiben a család igényli mentális és pszichológusi segítséget adnak. A gyermekek részére felzárkóztató korrepetálást közös sportrendezvényeket és játékos délutánokat szerveznek.

Otthonaikban a – törvényi előírás szerint – 12 + 6 hónapig lakhatnak a családok, de tapasztalataik szerint kevés kivétellel sikerül egy év alatt elrendezni a munkahelyi és lakhatási problémákat, így az egy év letelte előtt ki tudnak költözni a családok. Kiköltözés után a családok rendszeresen visszajárnak, elmondják sikereiket, segítséget kérnek esetleges újabb problémáiknak megoldásában. A gondozási munkát sikeresnek tartják, az esetek legnagyobb részében segítségükkel a családi viszonyok rendeződnek, a család életvezetési szokásai pozitívan változik, a szülők munkát vállalnak, a gyermekek rendszeresen járnak óvodába, iskolába, nagyobb összeget spórolnak, tervezik a család bevételét, kiadását, közös családi programokat szerveznek. Mindenkor egyéni esetkezeléssel segítik a problémamegoldásban a családokat.

III. 2. Vállalt személyes gondoskodást nyújtó ellátási feladatok

1) Alternatív napközbeni ellátás (játsszóház)

A szolgáltatást az **Egyesített Bölcsődei Intézmények**
(1119 Budapest, Tétényi út 46-48.) nyújtja.

A szolgáltatást 3, az év második felében pedig 1 bölcsőde nyújtotta.

Az elmúlt év második felében az intézmény szolgáltató tevékenysége jelentősen beszűkült, az év elején még működő három játsszóházból szeptemberre mindössze egy maradt, mivel az alapellátás biztosításához szükség volt a férőhelyekre és a szakemberekre.

24. táblázat A játsszóház igénybevételi mutatói

Bölcsőde telephelyei	I. félév/fő	II. félév/fő
Fáncsi játsszóház (Tétényi u. 46-48.)	59	-
Ficánka játsszóház (Törökugrató u.10.)	46	70
Fülles játsszóház (Fonyód u. 3-5.)	37	-
Összesen	142	70

2) Időszakos gyermekfelügyelet

A szolgáltatást az *Egyesített Bölcsődei Intézmények* (1119 Budapest, Tétényi út 46-48.) nyújtja.

A szolgáltatást 5 bölcsődei telephely nyújtotta.

Az elmúlt év második felében az intézmény szolgáltató tevékenysége megszűnt, alig néhány esetben volt vállalható időszakos gyermekfelügyelet, mert az alapellátás biztosításához szükség volt a bölcsődei férőhelyekre és a szakemberekre. Ezt a változást veszteségként élték meg mind a családok, mind pedig a bölcsődék munkatársai.

25. táblázat Az időszakos gyermek-felügyelet igénybevételi mutatói

Bölcsőde telephelyei	Összesen/fő
Napsugár Bölcsőde (Csikihegyek u. 9.)	23
Szemünk Fénye Bölcsőde (Tétényi u. 46-48.)	1
Katica Bölcsőde (Törökugrató u.10.)	13
Bóbita Bölcsőde (Fonyód u.3-5.)	9
Dúdoló Bölcsőde (Menyecske u. 2)	1
Összesen	47

IV. Hatósági feladatok, intézkedések bemutatása

IV. 1. A Jegyzői Elsőfokú Gyámhatóság feladatok bemutatása

A gyámhatóság gyermekvédelmi feladatai elsősorban a gyermek családból való kiemelésének megelőzésére, a gyermek családban tartására, illetve a veszélyeztetettség megelőzésére, kezelésére irányulnak. A feladatot a Polgármesteri Hivatal Humánszolgálati Igazgatóság Szociális és Egészségügyi Osztály Gyermekvédelmi Csoportján keresztül a Gyámhatóság látja el.

A Gyámhatóság kapcsolatban van a jelzőrendszeri tagokkal /gyermekjóléti szolgálat, iskola, óvoda, bölcsőde, védőnői szolgálat, rendőrség, bíróság, ügyészség/ amennyiben valamely tagjától a gyermek veszélyeztetettségéről értesül, a jogszabályban felsorolt hatósági intézkedések valamelyikét megteszi, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettségének megelőzése, és megszüntetése érdekében. A törvényben meghatározott intézmények, és személyek kötelesek jelzéssel élni, ha a gyermek veszélyeztettségét tapasztalják.

A beérkezett jelzést követően a hatóság eljárást indít, hogy vizsgálja a gyermek veszélyeztetettségét. A jegyzői gyámhatóság gyermekvédelmi munkájának gerincét a védelembe vétel iránti eljárások és az ideiglenes hatályú elhelyezések képezik.

Az eljárásoknak többféle kimenetele lehet, amelyek:

- Amennyiben nincs veszélyeztetés és a családgondozás sem indokolt az eljárás megszűnik.
- Az alapellátás elrendelése: a Gyermekjóléti Központ alapellátásra való felhívása a szülő és a kiskorú együttműködési nyilatkozata alapján; mely során családgondozó segíti a családot.
- Amennyiben az alapellátásban történő családgondozás mégsem vezet eredményre, a gyermekjóléti szolgálat családgondozója védelembe vételre tesz javaslatot a gyámhatóságnak. Védelembe vétel során a hatóság kötelező feladatokat fogalmaz meg a szülő és a gyermek számára, ennek megvalósulását a családgondozó követi nyomon, és segíti, amit a hatóság évente felülvizsgál. Eredményesség esetén megszünteti a védelembe vételt, eredménytelenség esetén más gyermekvédelmi intézkedést kezdeményez az illetékes Gyámhivatalnál;

- Ideiglenes hatályú elhelyezésre kerül sor, amennyiben a gyermek veszélyeztetettsége csak azonnali intézkedéssel szüntethető meg. A hatóság a gyermeket a családból kiemeli, és ellátását megfelelően biztosító intézményben, nevelőszülőnél, vagy más hozzátartozónál helyezi el.

A védelemben vételek okai között a szülők magatartása, életviteli problémái mellett egyre nagyobb számban szerepelnek olyan tényezők, amelyek a gyermek személyiségében keresendők: deviáns társasággal való kapcsolattartás, drog használat, magatartászavarok, igazolatlan mulasztás, lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés.

A védelemben vétel elrendelésének indokaként előfordul még, hogy azért kell ezt a gyermekvédelmi intézkedést elrendelni, mert az elvált vagy válófélben levő szülők a gyermek elhelyezéséről, a kapcsolattartásról nem tudnak megegyezni, folyamatos konfliktusuk, egymással szemben tanúsított magatartásuk veszélyezteti a gyermeket. Ebben az esetben is sor kerül a magatartási szabályok előírására – természetesen ilyen esetben általában csak a szülők számára.

Amennyiben a védelemben vétel nem járt eredménnyel, a gyámhatóság más gyermekvédelmi intézkedések megtétele érdekében megkeresi a gyámhivatalt.

Ilyen "más" gyermekvédelmi intézkedés pl.: az átmeneti nevelésbe vétel, melyre a gyámhatóság azért tesz javaslatot a gyámhivatalnak, mert a védelemben vétel nem járt eredménnyel, a gyermek veszélyeztetettsége a családban történő nevelkedéssel, segítségnyújtással nem szüntethető meg.

Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezi. Az ideiglenes elhelyezésre általában a TEGYESZ Alföldi utcai átmeneti otthonában kerül sor.

A felsoroltakon kívül a gyámhatóság bármely más olyan esetben is segítséget nyújt, amely hatáskörébe és illetékességébe tartozik, ellátja a törvényben vagy Korm. rendeletben hatáskörébe utalt egyéb feladatokat is (társhatósági megkeresésre környezettanulmányt és leltárt készít, teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot vesz fel, külön jogszabályban meghatározott esetben ügygondnokot, eseti gondnokot rendel ki és ment fel, közreműködik Gyámhivatali határozatok végrehajtásában).

A 2009. év gyámhatósági tevékenysége

A 2008. év végén 142 veszélyeztetett kiskorút tartott nyilván a gyámhatóság. A 2009. év folyamán 47 kiskorú gyermek került a nyilvántartásba, de 28 gyermek helyzete rendeződött, veszélyeztetettsége megszűnt, ezért ők a nyilvántartásból törlésre kerültek, így a 2009. év végén nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma: 161.

A 2008. év végén 87 védelemben vett gyermeket tartottak nyilván, ez 2009 végére 83 lett.

A 87 gyermekből 68-at vett védelemben a gyermekjóléti központ, 19-et pedig más szerv jelzése alapján. A gyermekjóléti központ a védelemben vétellel érintett családból 51-et gondozott a védelemben vétel elrendelése előtt.

Mind a 83 gyermek esetében kötelezték a szülőt és a gyermeket, hogy keresse fel a gyermekjóléti központ, tartsa a kapcsolatot a családgondozóval. Ebből 6 esetben kötelezték a szülőt arra, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását, 20 esetben állapítottak meg magatartási szabályokat a gyermek számára, 22 esetben a szülőt figyelmeztették helytelen magatartásuknak a megváltoztatására.

A veszélyeztetettség okai többnyire a szülő magatartása (39), a gyermek magatartása (32) és a gyermek által elkövetett bűncselekmény összetevőiből adódnak.

Kerületünkben a védelembe vett kiskorúak száma nem csökken, kis mértékben ugyan, de növekszik, ahogyan a gazdasági és társadalmi változásoknak megfelelően a családok helyzete egyre nehezedik. A felülvizsgálatok során gyakori az évről évre fenntartott védelembe vétel, kevés azon esetek száma, ahol 1 év alatt sikerül rendezni a felmerülő problémákat. A törvénymódosításnak köszönhetően, ha a védelembe vétel eredménytelen, akkor 2 év után a gyámhivatalhoz kell megküldeni, ahol az egyéb gyermekvédelmi intézkedés indokoltságát vizsgálják. Egyre gyakoribb a kapcsolattartási problémák miatt veszélyeztetett, majd védelembe vett kiskorúak száma, ezen esetekben rövidebb a védelembe vétel fenntartási ideje. A védelembe vett kiskorúak száma 2008-ban 21 új védelembe vett gyermekkel bővült, és csak 9 volt azok száma ahol a felülvizsgálat során a védelembe vétel eredményesnek bizonyult és megszűnt.

A 2009. évben sor került 30 gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére. A 2008-as adatokhoz képest (13) megnőtt az ideiglenes hatályú beutalások száma. A beutalások egy része a kerületünkben működő kórház csecsemő osztályának kérésére történt, mivel édesanyjuk nem tudott gondoskodni a gyermekekről. A beutalások másik része a védelembe vett családokban felmerült olyan mértékű problémák miatt volt, amiben a kiemelés indokoltá vált. Korábban nem tapasztalt mértékben megnőtt a Bevándorlási Hivatal (szintén kerületünkben található) által kért elhelyezések száma, mivel a hozzájuk forduló külföldi kiskorúak szülői felügyelet nélkül maradtak országunkban.

A gyermek családból való kiemelését igyekszik a gyermekvédelem megelőzni elkerülni, ezért gyakran alkalmazzák az átmenetileg kialakult nehéz élethelyzetek megoldására a Krízis Alapítvány Átmeneti Gyermekotthonának (1225 Budapest, Nagytétényi u. 266.) ellátását. A gyermekeket szakemberek segítik alapellátás keretein belül, hogy ismét visszakerülhessenek családjukba, amint a problémák rendeződtek.

A Gyámhatóságra 2009-ben 42 rendezetlen családi jogállású gyermekről érkezett értesítés, akiket születésükkor apa adatai nélkül anyakönyveztek. A 42-ből 12 esetben sikerült teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvételével rendezni a gyermekek családi jogállását, a további 30 esetben az eljárás a Gyámhivatalnál folytatódott.

2008-ban a Gyámhatóság 592 határozatot hozott, a hozott határozatok ellen 2 esetben nyújtottak be fellebbezést. A Közép-magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala, mint másodfokú hatóság a határozatokat helyben hagyta.

IV. 2. A Gyámhivatal intézkedéseinek bemutatása

A Gyámhivatal gyermekvédelmi feladatai közé tartozik a család vagy a gyermek krízishelyzete miatt a Gyámhatóság, vagy más beutaló szerv által ideiglenes hatállyal gyermekotthonban vagy nevelőszülőnél elhelyezett gyermekek helyzetének vizsgálata után az esetleges átmeneti nevelésbe vétel. Olyan esetben is a Gyámhivatal dönt, amikor a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezés nélkül kerül átmeneti nevelésbe, mert családja vagy saját magatartása miatt ki kell emelni a környezetéből.

A Gyámhivatal hatáskörébe tartozik a tartós nevelésbe vétel, az utógondozás, illetve az utógondozói ellátás elrendelése, valamint az otthonteremtési támogatás megállapítása és a gyermektartásdíj megelőlegezése.

Kerületünkben a 0-18 éves korosztályból (28 819 fő) nyilvántartott átmeneti nevelt gyermekek száma 59 fő.

Az átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma 2008. évhez képest nem változott a 2009. évben. A tartós nevelt gyermekek száma 3 fővel gyarapodott, így a 2009. évben 7 fő

szerepelt a nyilvántartásban. Az átmeneti nevelésbe vételt 4 fiatal esetében szüntették meg nagykorúságuk elérése miatt.

A Gyvt. értelmében a 2009. évben felülvizsgált átmeneti és tartós nevelt gyermekek közül családba történő visszahelyezés nem történt.

Az átmeneti nevelésbe vett gyermekeknél a nevelésbe vétel oka jellemzően a gyermekek magatartási vagy beilleszkedési zavara, illetve a szülői elhanyagolás volt, illetve új elemként megjelent az okok között a családon belüli bántalmazás is. (Gyvt. 77.§-79.§).

Az eljárások során a Gyvt.-ben előírtakat alkalmazzák, de a munkát nehezíti, hogy a TEGYESZ-ben 30 napon belül (az ideiglenes elhelyezés időtartama, mely nem hosszabbítható meg) nem születik meg a döntés a gyermek gondozási helyének kijelölésére és az egyéni elhelyezési tervre. Korábban előfordult olyan eset is, hogy az elhelyezési tervben a gyermek szülői kapcsolattartására vonatkozóan nem tettek javaslatot, arra hivatkozással, hogy a szülő, szülők ismeretlen helyen tartózkodnak. A hatályos jogszabályi rendelkezés szerint azonban minden esetben kötelező eleme az elhelyezési javaslatnak a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezés. Az utóbbi időszakban ez a probléma már megoldódni látszik, és a javaslat már teljes.

Gondot okoz bizonyos esetekben, hogy az eljárás közben – az ideiglenes hatályú elhelyezés alatt – az intézményből megszökik a gyermek, így a veszélyeztető körülmények közé kerülhet, illetve a döntéshez szükséges vizsgálatot a szakértői bizottság nem tudja elvégezni.

A gyermekek szökésének problémája a már átmeneti nevelésben lévő kiskorúaknál is felmerül. Jelenleg folyamatban van az Európai Unió, valamint a Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával, a Kék Vonal Alapítvány szervezésében az eltűnt, illetve az eltűnés gyanújeleit mutató gyermekekre vonatkozó protokollrendszer kidolgozása, mely a gyermekvédelmi rendszer – beleértve a jelzőrendszert is – minden elemét magába foglalja tematikus formában.

Továbbra is probléma, hogy az ideiglenes elhelyezés maximum 30 napig tart, ami sok esetben kevés ahhoz, hogy megalapozott döntés szülessen a gyermek megfelelő elhelyezését illetően. Fenti problémát folyamatosan jelzik a Közép-magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala felé is.

Továbbra is szükségesnek tartják, hogy a speciális ellátást igénylő gyermekek részére több férőhely álljon rendelkezésre. A hajléktalan családok elhelyezésére, nagyobb kapacitásra volna szükség, mivel az anyaotthonokban teljes családokat nem fogadnak, így adott esetben a családok szétválasztására kerülhet sor.

A TEGYESZ munkatársaival, illetve a gyermekek törvényes képviselőjét ellátó kirendelt gyámokkal a Gyámhivatal kapcsolata legtöbbször megfelelő.

Új elemként minden átmeneti nevelt gyermek nevelésbe vételének felülvizsgálatakor tárgyalást tart a Gyámhivatal, ahová meghívást kapnak a szülők, illetve a gyermekvédelmi ellátórendszer azon képviselői, akik érintettek a gyermek családba történő visszagondozásában.

A Krízis Alapítvány és a TEGYESZ közötti szerződés értelmében - továbbra is - az olyan átmeneti nevelésbe vett kiskorú, akit a Krízis Alapítvány gondozott, az átmeneti nevelésbe vételt követően is maradhat megszokott környezetében. Az Alapítvány nagykorúságuk elérése után vállalja utógondozói ellátásukat is, amennyiben ezt a fiatal kéri.

Az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának jelentése és álláspontja szerint az átmeneti gondozásban részesülő kiskorúak és családjaik vonatkozásában, az esetleges szociális rászorultság, illetve a könnyebb kapcsolattartás fenntartása végett komfortosabb volna, illetve kisebb érzelmi hullámot jelentene a gyermeknek és családjának, ha a kerület területén működne átmeneti otthon vagy helyettes szülői hálózat.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer (oktatási, nevelési intézmények, egészségügyi szervek, stb.) működésével kapcsolatban az együttműködés évről-évre fokozatosan javul.

A családba fogadás jogintézményét az a szükségszerűség hívta létre, hogyha a szülő akadályozva van gyermeke nevelésében, de van a családjában, vagy a család környezetében a kiskorú nevelésére alkalmas személy, aki ideiglenesen családjába fogadja, hogy a gyermeknek ne kelljen gyermekotthonba vagy más, idegen környezetbe kerülnie. A 2009. évben 21 fő a családba fogadott kiskorúak száma.

A 2009. évben utógondozói ellátásban 4 fő fiatal felnőtt részesült. A törvény pozitívuma, hogy a fiatal felnőttek részére legfeljebb 25 éves korukig biztosítja teljes ellátásukat. (Az utógondozói ellátás elrendelésének egyik fő indoka általában éppen az, hogy a fiatal nem tudja önállóan biztosítani létfenntartását.) Utógondozó segítségével könnyebb a fiataloknak munkát találni, illetve továbbtanulni (Gyvt. 93. §). Az utógondozói ellátás általában jól működik, az otthonok segítik a nagykorúvá vált fiatalokat az életkezdésben.

A 2009. évben 7 esetben állapítottak meg otthonteremtési támogatást fiatal felnőtt részére. (Gyvt. 25-27.§). Az érintett jogszabály 2010. január 1-től hatályos módosítása következtében a fiatal felnőttek már 30 éves korukig igényelhetik a támogatást, a korábbi 25 éves korhatárral ellentétben.

Az otthonteremtési támogatás megítélésével kapcsolatban továbbra is változtatásra szorulna a Gyvt. 25.§ (2) bekezdése, amely kimondja, hogy mekkora összegű saját vagyon erejéig jogosult a fiatal felnőtt a támogatás igénybevételére. Az átmeneti, illetve tartós nevelt kiskorúak és az otthonok továbbra sincsenek motiválva a gyermek számlájára befolyt családi pótlékból származó összegek megtartásában, ezért igyekeznek a számlára befolyt összeget elkölteni. Ezt tovább erősíti az a jogszabályváltozás, mely szerint a gyermekotthonban lévő kiskorúak családi pótlékának 50%-át felhasználhatja az intézmény a kiskorú tartására.

Ismételten lehetőség nyílt arra, hogy az otthonteremtési támogatást államilag támogatott lakás előtakarékosági programban való részvételre is felhasználhassák a jogosultak.

A 331/2006. (XII.26.) Korm. rendelet 9. § a-b) pontjában foglalt rendelkezés alapján a gyámhivatalok feladata intézkedni a bíróság, illetve a gyámhivatal által szabályozott kapcsolattartás végrehajtásáról, illetve a már működő kapcsolattartások újraszabályozásáról. Ezek az ügyek a gyámhivatali munka legnehezebb területét jelentik.

A kapcsolattartás végrehajtására vonatkozóan a 2009. évben 132 eljárás indult, amely jelentős növekedést jelent az előző évhez képest. Ebben az ügytípusban az eljárások számának növekedése évek óta megfigyelhető. A problémát sok esetben a szülők közötti konfliktus okozza. A jogszabály lehetőséget ad arra, hogy kérelemre vagy hivatalból - a szülők közti elmentések kezelésére - a Gyámhivatal megkeresse a Gyermekjóléti Központot, ahol mediációs eljárás keretében közvetítő (mediátor) szakemberek segíthetnek a szülők közötti problémák megoldásában, azonban ezt kevesen veszik igénybe.

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmében, ha a szülők, vagy más személy a kapcsolattartást szabályozó határozatnak nem tesz eleget, a Gyámhivatal végzésben elrendeli a végrehajtást, és a mulasztót figyelmezteti jogellenes magatartása megszüntetésére. Ennek eredménytelensége esetén a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény végrehajtására vonatkozó szabályait kell alkalmazni, amely a gyakorlatban a mulasztó szülő bírságolását jelenti a legtöbb esetben.

A rendőri közreműködést a kapcsolattartás létrejöttének elősegítésére a Gyámhivatal csak kivételesen és igen ritka esetben kéri, mert megítélésük szerint az a gyermek egészséges lelki fejlődésére esetleg veszélyt jelenthet.

A kapcsolattartás végrehajtása tárgykorban a XI. kerületi Gyámhivatal végzést hoz és bírság kiszabására került sor a jogellenes magatartást tanúsító szülővel szemben.

Továbbra is nagy nehézséget jelent, hogy igen nehéz a szabályozásban foglaltakat végrehajtani. Számos esetben a gyermekkel való kapcsolattartás a szülőknek csak ürügyül szolgál az egymással szemben levő indulataik kiélésére.

A végrehajthatatlanság másik továbbra is fennálló oka a bírói szabályozás hiányosságai (pl. pótlás időpontja, gyermek átadásának-átvételének pontos helye, időpont pontos meghatározásának hiánya stb.), amelyek nagyon fontos feltételek a bizonyítási eljárás során.

Jelenleg a gyermekjóléti szolgálat vállalja az oda szabályozott kapcsolattartások esetében a felügyelet biztosítását, de csak hét közben.

Egyre több esetben (különös figyelemmel az igazságügyi szakértői vizsgálatok eredményére) lenne szükség a Gyermekjóléti Központ felügyelete mellett történő szabályozásra. A hétközbeni kapcsolattartás szabályozása mind a gyermek, mind a szülők esetében problematikus, szükséges lenne a hétféle, kapcsolattartási forma szabályozása.

Azonban erre nincs lehetőség, mivel ügyeleti rendszer nem működik a Gyermekjóléti Központnál. Ez a probléma jelenleg még megoldásra vár.

Gyermektartásdíj megelőlegezése tárgyában 2009-ben a Gyámhivatalban 19 kérelem került benyújtásra, mely 24 gyermeket érintett. Bár nem minden esetben került megállapításra a megelőlegezés, de ebben az ügytípusban is növekedés tapasztalható – a kérelmek számát tekintve – a 2008. évhez képest. Ismételt igénylések is történnek.

Kiemelkedő jelentőségű az I. fokú Gyámhatóság, a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Gyámhivatala, a BRFK. XI. Kerületi Rendőrkapitánysága között 2003. évben létrejött együttműködési megállapodást, a családon belüli erőszak megelőzése, a sértettek fokozottabb védelme, a közrend és közbiztonság javítása érdekében. Az együttműködés megfelelő a Jegyző és a Gyámhivatal, a BRFK. XI. Kerületi Rendőrkapitányság között a család, a gyermekek védelmében. Minden évben a közös tevékenység értékelésre kerül.

Az átmeneti nevelt gyermekek közül többen bűnelkövetés miatt előzetes letartóztatásban, illetve fiatakorúak BV. Intézetében tartózkodnak. Hatékonyabbá kellene tenni a bűnmegelőzést, valamint a drog prevenciót. A megelőzést a felvilágosítás hatékonyabbá tételével látják megvalósíthatónak.

26. táblázat A családba fogadás mutatót

	2008.	2009.
Családba fogadott kiskorúak száma	9	21
Elutasított kérelmek száma	-	-
Folyamatban lévő ügyek száma	-	-

27. táblázat Az átmeneti neveltek adatai

	2008.	2009.
Tárgyévben átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma	3	19
Átmeneti neveltek után fizetésre kötelezett hozzátartozók száma	27	34
- Ebből: örökbefogadhatónak nyilvántartottak száma	1	12

28. táblázat A tartós neveltek adatai

	2008.	2009.
Tárgyévben tartós nevelésbe vett kiskorúak száma	3	3
December 31-én nyilvántartott tartós neveltek száma	4	7

29. táblázat Az utógondozói ellátás adatai

	2008.	2009.
Nevelőszülőnél elhelyezve	2	-
Gyermekotthonban elhelyezve	3	2
Utógondozói otthonban elhelyezve	2	1
Egyéb helyen elhelyezve	-	-
Elutasított kérelmek száma	-	-
Ellátásban részesült fiatal felnőttek száma	7	3

30. táblázat Gyermektartásdíj megelőlegezése

	2008.	2009.
Tárgyév folyamán gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárások száma	16	19
- Ebből érintett gyermekek száma:	21	24
Határozattal megelőlegezett gyermektartásdíjak száma	7	7
- Ebből érintett gyermekek száma	8	7
Elutasított kérelmek száma	8	9
Folyamatban lévő, illetve megszűnt eljárás	8	3
December 31-én megelőlegezésben részesült gyermekek száma	28	10

31. táblázat Az otthonteremtési támogatás adatai

	2008.	2009.
Támogatásban részesült fiatal felnőttek száma	4	7
Elutasított kérelmek száma	1	1

IV. 3. Egyéb hatósági feladatok

Az Önkormányzat Jegyzője a szociális és gyermekvédelmi intézmények működési engedélye ügyében, illetve egyéb hatósági ügyekben szociális hatóságként jár el.

32. táblázat Kiadott működési engedélyek

Szervezet	Tevékenység
ÉFOÉSZ Budapesti Támogató Szolgálat (1051 Bp., Október 6. u. 22.)	támogató szolgáltatás
Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány Árpádházi Szent Margit Napközi Otthon (1116 Bp., Rátság L. u. 73.)	fogyatékosok nappali ellátása
„Motiváció” Alapítvány XI. kerületi és Budapesti Támogató Szolgálat (1055 Bp., Honvéd u. 22.)	támogató szolgáltatás
Bliss Segítő Kommunikáció-módszertani Egyesülés Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (1112 Bp., Neszmélyi út 36.)	fogyatékosok nappali ellátása
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Integrált intézménye (1118 Bp., Rimaszombati út 15/a.)	hajléktalanok nappali ellátása utcai szociális munka

<i>Szociális Szolgálat</i> (1221 Bp., Anna u. 10.)	házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, pszichiátriai betegek, fogyatékosok nappali ellátása, idősek klubja, étkeztetés, támogató szolgáltatás
<i>RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Közösségi Ellátó Részleg</i> (1111 Bp., Bartók Béla út 96.)	szenvedélybetegek közösségi ellátása
<i>RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Nappali Ellátó Részleg</i> (1111 Bp., Csóka u. 5.)	szenvedélybetegek nappali ellátása
<i>RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Alacsonyküszöbű Ellátó Részleg</i> (1111 Bp., Bartók Béla út 96. és 1111 Bp., Csóka u. 5.)	alacsonyküszöbű ellátás
<i>Boldogságban Felcseperedni Alapítvány Manócska Játszóház</i> (1117 Bp., Dombóvári út 6-8.)	Játszóház
<i>Szülők Háza Családi Központ és Játszóház</i> (1118 Bp., Rétköz u. 7.)	Játszóház
<i>Még több MÉSét – Műegyetemi Dolgozók és Hallgatók Gyermekéiért Alapítvány Bölcsődéje</i> (1113 Bp., Diószegi út 49-51.)	Bölcsőde
<i>Kamaraerdei Kerekerdő Bölcsőde</i> (1112 Bp., Kamaraerdei út 12-14.)	Bölcsőde
<i>Egyesített Bölcsőde</i> (1221 Bp., Leányka u. 40.)	Bölcsőde
<i>Gyermekjóléti Központ</i> (1225 Bp., Nagytétényi út 261.)	gyermekjóléti központ

33. táblázat *Egyéb szociális hatósági feladatok*

Feladat	2008. évi mutató	2009. évi mutató
gondozási szükséglet megállapítása	137	215
jövedelem igazolása:		
1. étkeztetés	1093	1673
2. házi segítségnyújtás	197	399
3. mindkét előbbi ellátásra	75	247
jegyzői igazolás ORSZÍ felé	104	99
jegyzői igazolás idősothon részére	411	854
egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság rászorultság miatt	260	320
TB nyilvántartás	767	824

V. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Közösségi bűnmegelőzés

Térfigyelő rendszer üzemeltetése, fejlesztése

A térfigyelő kamerarendszerek telepítése és üzemeltetése állandó és országos szintű vitatéma a hatóságok és a jogvédő szervezetek között. A szakmai viták ellenére, Újbuda Önkormányzata szerint a térfigyelő rendszerek működése pozitívan befolyásolja a közrendet, a közbiztonságot.

A 2009-ben elkezdett nagyszabású kameraszám-bővítő beruházás következtében 2010-re a térfigyelő kamerák száma megduplázódik, műszaki színvonala korszerűsödik.

A térfigyelő kamerarendszer karbantartását és üzemeltetését az Újbudai Közterület-felügyelet végzi az éves költségvetésben előre megbeccsült pénzeszköz felhasználásával.

A térfelügyelő központokban szolgálatot teljesítő szabadidős rendőrök bérét szerződés szerint teljesítés igazolás befogadása után az Önkormányzat által erre a célra elkülönített pénzeszközből finanszírozza a Felügyelet.

Rendszeres a szakmai konzultáción alapuló munkavégzés a telepítési javaslatok tekintetében (rendőrség, helyi közterület-felügyelet, polgárőrség).

Pályázatmegvalósító tevékenység

A Gyermek és fiatalok integrációs programjai (TÁMOP-5.2.5/08/1/C) pályázati kiíráson elnyert 20 millió forint komoly lehetőséget biztosít az önkormányzat és egyéb szervezetek számára a kábítószer-probléma kezelésével összefüggő célok megvalósítására.

Újbuda Önkormányzata a szakmai szervezetek (*Kerületi Rendőrkapitányság, Újbuda 11. Kft., Humán Szolgáltató Központ, Közterület-felügyelet, Újbudai Pedagógiai Intézet, RÉV Karitás, Magadért Alapítvány*) segítségével valósítja meg a sikeres pályázat célkitűzéseit.

A „drogalternatíva” megközelítést alkalmazó programok egyrészt a fiatalokra jellemző kockázatkeresés kielégítését szolgáló tevékenységeken keresztül: sportok, akár extrém sportok, szabadidős programok, valamint a pszichológiai elmélyülésre való igényt kielégítő művészeti értékteremtő tevékenységeken, a közösségformáló aktivitásokon keresztül fejtik ki hatásukat. Alapvető szempont e tevékenységek kialakításakor az egyénre szabott jelleg.

Drogprevenációs felvilágosító előadás-sorozat a kerületi oktatási intézményekben.

(2004-től folyamatos, addiktológus szakember által, 2-3 ezer diák/év)

A foglalkozások alkalmával az ismeretátadás közvetlen formában, interaktív módon történik, a hangsúly a droghasználat veszélyeire és a lehetséges jogi következményekre helyeződik.

Újbudán az egyházakkal való együttműködés kialakítása megkezdődött. A Kelenföldi Református Gyülekezettel közös prevenációs program valósult meg. („Egészségnap”)

Bűnmegelőzési tábor

Az újbudai általános iskolák felső tagozatos diákjainak elérhető Bűnmegelőzési tábor öt éve minden évben megszervezésre kerül így már beépült a köztudatba.

A tábor tematikus céllal valósul meg, a vezető téma a bűnmegelőzés és a közbiztonság. A résztvevő fiatalok a táborban megszerzett ismereteik birtokában, társadalmi beilleszkedésük során tudatosabban kerülhetik el az áldozattá, illetve a bűnelkövetővé válás kockázatát. Nevelési cél, hogy a jövő nemzedékét alkotó tizenévesek könnyebben váljanak tudatos, jogkövető állampolgárokká. Lássák meg, hogy az állampolgári jogokhoz kötelezettségek is tartoznak, amelyek minden körülmények között megtartandók a társadalmi morál fenntartása, javítása érdekében.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)

Az újbudai KEF a közös cselekvés, a partneri együttműködés kialakítását célozza meg a társadalom minél szélesebb köreiben. Az Újbudai KEF-ben az ifjúság egészségmagatartásával foglalkozó szervezetek szinte mindegyike képviselteti magát. Szükséges a közös platform kialakítása az egészséges életmód megítélésének, társadalmi értékének tekintetében. Alapelvek a szektorsemlegesség; az ellátandó feladatok tekintetében a mérce a kompetencia és a hatékonyság. A programok harmonizálása, széles körű megismertetése a helyi média segítségével. Forrásteremtés a tájékoztató kiadványok, reklámfelületének értékesítésével.

Önkormányzati támogatású nagyrendezvényeken helyszíni felvilágosítás

Kitelepülés évi 5-6 alkalommal. A telepített pavilonban a szakemberek felvilágosítási tevékenysége révén a szülők és gyermekeik egyidejűleg bővíthetik ismereteiket a kábítószer hatásmechanismusának, az emberi szervezetre gyakorolt hatásának tekintetében. Az érdeklődők számára demonstrációs anyagok, szóróanyagok, tesztlapok teszik érdekessé a témát.

Lakossági biztonság-támogatási program (Hevederzár program)

Jó árérték arányú projekt a lakossági biztonságérzet erősítése érdekében. A Program 2007-ben kezdődött, amelyen belül biztonsági záruk kerülnek felszerelésre, elsősorban idős és egyedül élő emberek számára. A költségek 80 százalékát Újbuda Önkormányzata fedezi.

Polgárőr Egyesületek hatékonyságát segítő tevékenységek

Az Önkormányzat által támogatott feladatot végző szervezetekkel való együttműködés és azok támogatása.

Új polgárőr szervezet létrejöttének kezdeményezése XI. kerület (Lágymányos, Kelenföld, Albertfalva) területén a közbiztonság növelésének érdekében. Polgárőr diszpécserközpont át-helyezése, funkcióinak felülvizsgálata, átszervezése az érintett szervezetek bevonásával.

Polgárőr Koordinációs Tanács működtetése.

Szakmai segítség biztosítása a polgárőr szervezetek finanszírozási pályázatainak elkészítéséhez. A polgárőrségek munkáját az Újbuda 11 Nonprofit Kft. tulajdonában maradó tárgyi eszközök átadásával segíti és az eszközök használatát folyamatosan ellenőrzi.

A lakosság szubjektív és objektív biztonságérzetének növelése érdekében a közbiztonság fenntartásával foglalkozó szervezetek és az állampolgárok kapcsolatfelvételének, kommunikációjának elősegítése. „Zöld szám” működtetése a Közterület felügyelet, Polgárőrség, Tűzoltóság, Rendőrség, ÁNTSZ, Polgári Védelem könnyű elérhetősége érdekében.

Az új diszpécser központban (Fraknó u. 32.) fogadott állampolgári bejelentés alapján, a megfelelő erők azonnali mozgósításával a lehetséges károk minimalizálása.

A meglévő lakossági igény miatt továbbra is fontos az ingyenes közösségi internet hozzáférés biztosítása (E-Magyarország pont, Szt. Gellért tér 3.).

Közlekedésbiztonság

A programhoz csatlakozók (Suzuki Plusz Kft.) segítségével létrehozott, a tanulói ifjúság számára is látogatható közlekedési park, amely lehetőséget biztosítani a közlekedési ismeretek elsajátítására, szórakoztató, közösségformáló módon.

A polgármesteri vezetés segítségével a közlekedésbiztonság elméleti és gyakorlati oktatásának a kerületi iskolák pedagógiai programjába való integrálása.

Közlekedési, közrendvédelmi „Vedd észre, tedd szóvá” mozgalom.

„Jogsi program”

Önkormányzati támogatással 2010-ben 100 középiskolás diák szerezhet kedvezményesen jogosítványt.

Mobil sebességmérő táblák működtetése

A sebességmérők adatainak gyakorlati hasznosítása. Nagyszámú szabálysértés esetén rendőrségi éles mérés kezdeményezése.

Bejelentések fogadása személyesen, postai úton, telefonon, interneten (Diszpécser központ).

Az intézkedések megtétele utáni utókövetés, értesítés gyakorlati megvalósítása.

Az ifjúkori bűnözés alakulása

A kiskorúak bűnözésével kapcsolatban az alábbi általános megállapítások tehetők:

- a leggyakrabban kisebb értékű vagyron elleni bűntetteket követnek el,
- bűncselekményeiket legtöbbször többen, társas elkövetési alakzatban valósítják meg,
- cselekményeik többségét saját korosztályuk tagjainak sérelmére követték el,
- gyakoriak a közeli, vagy alkalmi ismerőseik sérelmére elkövetett lopások és rablások, valamint testi sértések.

A kis és fiatalkorúak bűnözéséről *pontos számadatokkal nem rendelkezünk*. Ennek két fő oka van. Az egyik a hatóság előtt rejtve maradó bűncselekmények köre. Sok esetben a magánindítvány hiánya miatt nem indul eljárás, de előfordul, hogy a sértettek a büntethetőséget kizáró ok miatt nem is jelentik a történeteket. A másik tényező az elkövető személyének felderítetlensége. Az ismeretlen tettes mutató az összes ismertté vált bűncselekmény mintegy 20 %-a. Ebben a körben csak becsülni lehet az esetleges kiskorú elkövetők arányát.

Továbbra is a *vagyon elleni cselekmények*, ezek közül is a kisebb értékű, alkalmi jellegű lopások teszik ki a bűncselekmények túlnyomó részét. Sok kis és fiatalkorú elkövetővel találkozunk a *gépkocsi feltöréseknél, motiválatlan rongálásoknál*. A csoportosan elkövetett rablásokban való részvételük is igen magas.

Gyakori a társas bűnelkövetés. A kortárs csoportok létszáma jellemzően 3-6 fő. Nem ritkán jelen vannak az ifjú felnőttek is, mint hangadók, irányítók. A rablásokat szinte kivétel nélkül együttesen követik el. A fiatalok egyre több értéket hordanak magukkal. Az értékesebb ruhadarabok, karórák, kerékpárok, mobiltelefonok, készpénz, erőszakos megszerzése igen gyakori.

A *kábítószerrel való visszaélések* tekintetében a fiatalkorúak részvétele egyre jelentősebb, riasztó tény, hogy egyre több gyermekkorú is részt vesz ilyen bűncselekmények elkövetésében. A bűnügyi adatok szerint az eddig rendszerint csak fogyasztói magatartást kifejtő fiatalok már terjesztőként is részt vesznek az elkövetésben.

A személy elleni támadásoknál az erőszakos elkövetés dominál, nem ritka a durva, kegyetlen végrehajtás sem.

Az elmúlt évek tendenciái alapján megállapítható, hogy az ifjú korosztályok bűnözésben való részvétele egyre jelentősebb. Az elkövetési magatartások és a potenciális elkövetők jellemző, felismerhető sajátosságokkal rendelkeznek.

Az ifjúkori devianciák életkorhoz köthetők, gyakran kriminalitás közeli helyzetet mutatnak. Az erőszakos cselekmények száma és tartalma negatív irányba mozdult el, agresszív, kegyetlen elkövetési módszerek jelentek meg. A gyermekek sérelmére elkövetett személy elleni támadások száma emelkedett.

A „szekta-kérdés” változatlanul napirenden van, veszélyforrást képez. A kábítószer-bűnözés kiemelt célpontjai továbbra is a fiatalkorúak. A kábítószer árusítása pedig új pénzszerzési formává nőtte ki magát. Megszaporodtak a pedofil-jellegű ügyek, mindennaposnak tekinthető a kiskorúak szexuális zaklatása, kizsákmányolása.

VI. Újbuda demográfiai mutatói

Újbuda lakosai (2009. január 1-jén 131 599 fő) számára a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások elérhetőek.

Újbuda demográfiai mutatóit a 34-36. számú táblázat, a 2009. december 18-i állapotnak megfelelően mutatja be.

34. táblázat

Korosztály	Állandó lakos		Tartózkodási hely		Összesen
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	
0 - 10	6 574	6 099	481	421	13 575
10,1 - 20	4 818	4 525	905	860	11 108
20,1 - 30	7 936	8 632	2 337	2 920	21 825
30,1 - 40	10 468	11 484	1 358	1 568	24 878
40,1 - 50	6 211	6 957	633	687	14 488
50,1 - 60	7 753	10 470	598	707	19 528
60,1 - 70	7 010	10 546	376	480	18 412
70,1 - 80	4 513	8 108	174	236	13 031
80,1 - 90	2 331	4 888	60	143	7 422
90,1 - 100	198	563	6	15	782
100,1 -	8	27	0	1	36
Összesen	57 820	72 299	6 928	8 038	145 085
Összesen	130 119		14 966		
Mindösszesen	145 085				

35. táblázat

Korosztály	Állandó lakos		Tartózkodási hely		Összesen
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	
0 - 6	4 631	4 295	288	273	9 487
Összesen	8 926		561		
Mindösszesen	9 487				

36. táblázat

Korosztály	Állandó lakos		Tartózkodási hely		Összesen
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	
0 - 18	10 253	9 591	896	788	21 528
Összesen	19 844		1 684		
Mindösszesen	21 528				

VII. Összefoglalás

Újbuda Önkormányzata mind a szociális mind a gyermekvédelem területén teljesítette jogszabályi kötelezettségeit (támogatások rendszere, szolgáltatások rendszere).

A szolgáltatások biztosításához civil szervezeteket is bevon. A szolgáltatást nyújtó civil szervezetek szakmai munkájukat magas színvonalon végzik.

2009-ben jelentős változást hozott az idősek gondozóházának elindítása (az Újbudai Idősek Házában 10 fővel), amely a lakosság igényeire, a valós szükségletekre épülve került kialakításra, és idén további 10 férőhely kialakítására kerül sor a kerület idős lakosai számára.

A szociális szolgáltatások területén a pszichiátriai betegek illetve a felnőtt autista személyek nappali ellátásának kialakítása továbbra is feladat.

A gyermekjóléti szolgáltatások körében a bölcsődei férőhelyen továbbra is magas a várakozók száma.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények 2010. február 28-i adatai szerint az alapellátást igénybe vevő gyermekek száma 797 fő, amely 121,7 % feltöltöttséget jelent. A 2010. szeptemberével kezdődő gondozási – nevelési évre jelenleg 985 fő jelentkezését tartják nyilván, mely szám a jelentkezések lezárásáig (április 30.) még emelkedhet.

Az Önkormányzat az alternatív szolgáltatások támogatását tervezi, amely szorosan kapcsolódik a 2009. ősztől már elindult folyamathoz, amikor elsősorban civil szervezetek hoznak létre a kerületben családi napköziket vagy játszóházakat, néhány szervezet bölcsődét is.

Fontos változás 2010. év elején a Rendelet módosítása is. A módosítással lehetővé vált a támogattak körének bővítése.

Az öregségi nyugdíjminimum három éve, 2008. január 1-től változatlanul 28 500 Ft. A Rendelet a nyugdíjminimum összegéhez rögzíti a szociális ellátásokhoz való hozzájárulás jövedelmi feltételeit. A nyugdíjak összege az elmúlt években összesen 12,15 %-kal emelkedett átlagosan (2008-ban 5 %, 2009-ben 3,05 %, 2010-ben 4,1 %), a minimálbér 2008-2010 között közel 6 %-kal emelkedett. A nyugdíjminimum változatlanul tartása és a nyugdíjak valamint a minimálbér összegének emelkedése azt eredményezte, hogy sokan kiszorultak az Önkormányzat szociális ellátórendszeréből. Noha az Önkormányzat az ellátások formáit évről évre gazdagította, ezek a fejlesztések a kieső személyek számára nem jelentenek segítséget.

Az átmentí segély, a helyi lakásfenntartási támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében a rendeletben foglalt jövedelemhatárok emelkedtek 57 E Ft-ról 60 E Ft-ra, illetve – a kiemelten rászoruló csoportok esetében – 62 700 Ft-ról 64 E Ft-ra.

A közgyógyellátás esetében a jogosultsági jövedelemhatár egységesen – az életkortól és családi állapottól függetlenül – Rendelet 16. § (2) bekezdése szerint a nyugdíjminimum háromszorosa (2010-ben 85 500 Ft).

A módosítások átvezetése az Önkormányzat számára várhatóan 35 300 E Ft többletkiadást eredményez. A számítás a 2008. és 2009. évben jövedelemhatár túllépése miatti azon elutasítások számán alapul, akik a módosítás kapcsán visszakerülhetnek a szociális ellátórendszerbe.